

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘСЛИХАТТАРЫ ДЕПУТАТТАРЫН САЙЛАУ ТУРАЛЫ

2026 жылғы 29 қарашада Қазақстан Республикасы мәслихаттары депутаттарының кезектен тыс сайлауы өтеді.

Мәслихаттар – тиісті әкімшілік-аумақтық бөліністегі халықтың еркін білдіретін және оны іске асыру қажетті шараларды белгілейтін, сондай-ақ олардың жүзеге асырылуын бақылайтын жергілікті өкілді органдар.

Мәслихаттар депутаттарының өкілеттік мерзімі – бес жыл.

Мәслихат депутаттары жалпыға бірдей, тең төте сайлау құқығы негізінде жасырын дауыс беру арқылы сайланады.

Қазақстан Республикасының 20 жасқа толған азаматы мәслихат депутаты бола алады.

Сот іс-әрекетке қабілетсіз деп таныған, сондай-ақ сот үкімі бойынша бас бостандығынан айыру орындарында отырған азаматтардың;

сотталғандығы заңмен белгіленген тәртіппен өтелмеген немесе алып тасталмаған адамның;

сыбайлас жемқорлық қылмыс және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауда кінәсін сот заңда белгіленген тәртіппен таныған адамның **сайлануға құқығы жоқ.**

Астана, облыстар және республикалық маңызы бар қалалар мәслихаттарының депутаттары аралас сайлау жүйесі бойынша сайланады. Біртұтас аумақтық сайлау округінің аумағы бойынша пропорционалды өкілдік жүйесі бойынша депутаттардың жартысы, екінші жартысы – бірмандатты аумақтық сайлау округтері бойынша сайланады.

Аудандар мен қалалар мәслихаттарының депутаттары бірмандатты аумақтық сайлау округтері бойынша сайланады.

Мәслихаттар депутаттығына:

– партиялық тізімдер бойынша сайланатын кандидаттарды ұсыну құқығы – саяси партияларға;

– бірмандаттық аумақтық сайлау округтері бойынша сайланатын кандидаттарды ұсыну құқығы – саяси партияларға, қоғамдық бірлестіктерге, сондай-ақ егер жарғыда тиісті өкілеттік көзделген болса, олардың құрылымдық бөлімшелеріне (филиалдары мен өкілдіктеріне) және өзін-өзі ұсыну арқылы азаматтарға тиесілі.

Аумақтық сайлау округі бойынша бір саяси партиядан бір ғана тізімді тіркеуге жол беріледі, онда әйелдер мен жастардың саны жиынтығында, оған енгізілген адамдардың жалпы санының кемінде отыз пайызын құрауға тиіс.

Ешкім біреуден артық сайлау округінде кандидат болып ұсыныла алмайды.

Алматы қаласы аумақтық сайлау комиссиясы.

МЕГАПОЛИС

ИГІЛІКТІ ЖОБАЛАР

Шаһар басшысы өңірлік инвестициялық штабтың отырысын өткізді

Алматы қаласының әкімі Дархан Сатыбалдының төрағалығымен өңірлік инвестициялық штабтың XVI отырысы өтті. Отырыс барысында 16 инвестициялық жоба қаралды, олардың негізінде мегаполисте 7,5 мыңға жуық жұмыс орны ашылады деп жоспарланған.

Жобалар өңдеу және химия өнеркәсібін, машина жасауды, тұрмыстық техника мен азық-түлік өндірісін, көлік логистикасын, туризмді, қонақүй бизнесін, білім беру саласын, IT және креативті индустрияларды қамтиды.

Ұсынылған бастамалар қатарында роботтандырылған жүйелер өндірісін жолға қою, отандық тұрмыстық техника шығару көлемін ұлғайту, қайталама шикізатты өңдеу, логистикалық орталықтар, қонақүй мен білім беру нысандарын салу, сондай-ақ спорттық-туристік инфрақұрылымды дамыту жобаларын да қамтиды.

Алматының Индустриялық аймағында, оның ішінде аумақты дамытудың екінші кезеңі аясында жүзеге асы-

рылатын жобалар да қаралды. Мұнда машина жасау, жеңіл өнеркәсіп және металлургия кәсіпорындарын, халық тұтынатын тауарлар өндірісін және логистикалық кешендерді орналастыру жоспарланып отыр.

Қатысушылар жер аумақтарын беру, инженерлік желілерге қосылу, қала құрылысы құжаттамасын келісу және әкімшілік рәсімдерден өту мерзімдеріне қатысты мәселелерді көтерді.

Сондай-ақ, бюрократиялық кедергілерді азайту және инвестициялық жобаларды қолдау тетіктерін жетілдіру шаралары талқыланды. Салалық басқармалар мен жауапты ұйымдарға инвесторлардың өтінішін уақытылы қарау, өзара үйлесімді жұмыс жүргізу

және қабылданған шешімдердің орындалуын қамтамасыз ету міндеті қойылды.

Отырыс қорытындысы бойынша қаралған жобаларды одан әрі қолдау және олардың жүзеге асырылуына кедергі келтіретін мәселелерді шешу жөніндегі шаралар айқындалды.

Айта кетейік, инвестициялық жобалардың жүзеге асуы Алматы экономикасының әртараптануына, жаңа өндіріс орындарының ашылуына және еңбек нарығының кеңеюіне серпін береді. Өңдеу өнеркәсібі мен логистиканың дамуы отандық өнім көлемін арттырып, кәсіпкерлікке жаңа мүмкіндіктер ашады. Ал туризм, білім беру, IT және креативті индустрияларға салынған инвестициялар қаланың экономикалық әлеуетін нығайтып, тұрғындардың өмір сапасын жақсартуға ықпал етеді. Нәтижесінде Алматының инвестициялық тартымдылығы артып, тұрақты экономикалық өсімге негіз қаланады.

Рая ЕСКЕНДІР.

САЯСИ ЖАҢҒЫРУДЫҢ ЗАҢДЫ ЖАЛҒАСЫ

Қазақстанда барлық деңгейдегі мәслихаттардың өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылып, кезектен тыс сайлау 2026 жылғы 29 қарашаға белгіленді. Бұл науқан жаңа саяси кезеңде жергілікті өкілді органдардың құрамын қалыптастырумен қатар, азаматтардың саяси өкілдігін қамтамасыз ету, өңірлік мәселелерді шешу және халық пен билік арасындағы байланысты нығайту тұрғысынан маңызды. Саясаттанулық тұрғыдан алғанда, мәслихат сайлауының ерекшелігі 2022 жылдан бері жүргізілген реформалар мен 2026 жылғы конституциялық өзгерістердің өзара сабақтастығынан көрінеді.

Жаңа конституциялық модельде

Қазақстанның сайлау жүйесіндегі өзгерістерді 2022 жылғы реформалар мен 2026 жылғы жаңа конституциялық модельдің аясында қарастырған жөн. Бұл реформалар өзара байланысты болғанымен, олардың саяси міндеттері мен мазмұны бірдей емес.

2022 жылғы 16 наурыздағы Қазақстан халқына Жолдауында Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев аралас сайлау жүйесіне көшуді ұсынды. Пре-

зидент партиялық тізім бойынша сайлау саяси партиялардың дамуына ықпал еткенімен, партия мүшесі емес азаматтардың Мәжіліс пен жергілікті өкілді органдарға сайлану мүмкіндігін шектегенін атап өтті. Осыған байланысты пропорционалды және мажоритарлы тәсілдерді ұштастыру саяси өкілдікті кеңейтіп, партиялық бәсекемен қатар, тәуелсіз кандидаттардың сайлауға қатысуына жол ашатын шешім ретінде ұсынылды.

Бұл реформаның негізгі мәні өкілді органдарға сайланудың балама жолдарын қалыптастыру болды. Партиялық тізім арқылы сайлаушылар белгілі бір партияның бағдарламасын қолдаса, бірмандатты округте нақты кандидатқа дауыс береді. Мұндай тәсіл партиялардың саяси жүйедегі рөлін сақтай отырып, жергілікті жерде беделі мен тәжірибесі бар азаматтардың депутат болуына мүмкіндік береді.

Ал 2026 жылғы конституциялық реформа өкілді биліктің жаңа құрылымын қалыптастыруға бағытталды. Жаңа Конституцияға сәйкес, бір палаталы Құрылтай депутаттары пропорционалды өкілдік жүйесімен, яғни партиялық тізімдер арқылы сайланады. Бұл модельде саяси партиялардың бағдарламалары мен кандидаттар тізімі заң шығару қызметіне қатысудың негізгі тетігіне айналады.

Бірақ Құрылтай мен мәслихаттардың сайлау жүйесін бірдей қарастыруға болмайды. 2026 жылғы 12 наурызда өткен Мәслихат депутаттарының ІІІ республикалық форумында Президент осы айырмашылыққа арнайы тоқталды. Конституция жобасын әзірлеу барысында кейбір партиялардың барлық деңгейдегі мәслихаттарды да партиялық тізім арқылы қалыптастыру жөнінде ұсыныс жасағанын айтқан Мемлекет басшысы: *«Аймақтарда мажоритарлық, яғни бір мандатты жүйе сақталады»,* – деп мәлімдеді. Президент бұл ұстанымды мәслихат депутаттарының жергілікті сайлаушылармен тікелей байланыс орнату қажеттілігімен және партияға мүше болмаса да, халық сеніміне ие азаматтардың саясатқа келу мүмкіндігімен түсіндірді.

Осылайша 2022 жылғы реформа партиялық және жеке кандидаттардың сайлауға қатысу мүмкіндіктерін ұштастыруға бағытталса, 2026 жылғы конституциялық өзгерістер Құрылтайдың партиялық тізім негізінде қалыптасуын бекітіп, мәслихаттарда бір-

мандатты өкілдіктің сақталуын көздейді. Бұл орталық және жергілікті өкілді органдардың міндеттері мен ерекшеліктерін ескеретін сайлау моделін қалыптастырады.

Аумақтық дамуды ілгерілетуші

Құрылтай мен мәслихаттардың саяси жүйедегі ерекшеліктері олардың мемлекеттік басқарудағы қызметімен тікелей байланысты. Құрылтай жалпыұлттық деңгейде заң шығару қызметін атқарса, мәслихаттар өңірлер мен қалалардың жергілікті мәселелерін қарастырып, аумақтардың әлеуметтік-экономикалық дамуына қатысты шешімдер қабылдауға қатысады.

Жергілікті бюджет, даму бағдарламалары, жол және коммуналдық инфрақұрылым, қоғамдық көлік, әлеуметтік нысандар мен абаттандыру мәселелері тұрғындардың күнделікті өміріне тікелей әсер етеді. Осы бағыттарда мәслихат депутаттарының жұмысы халықтың сұранысын жеткізумен ғана шектелмейді. Олар тиісті шешімдерді талқылауға және өз құзыреті шеңберінде олардың орындалуын бақылауға қатысады. Сондықтан мәслихаттарды қалыптастыруда партиялық өкілдік пен тұрғындармен тікелей байланысты қатар қамтамасыз ететін аралас сайлау жүйесінің маңызы зор.

Бір жағынан, партиялық тізім арқылы сайланған депутаттар партиялардың бағдарламалық ұстанымдарын жергілікті деңгейде ұсынуға және оларды іске асыруға қатысады. Бұл саяси партиялардың өңірлік мәселелерді шешуге араласуына мүмкіндік береді.

Екінші жағынан, бірмандатты округтерден сайланған депутаттар нақты аумақ тұрғындарымен тікелей байланыс орната алады. Олар сайлаушылар көтерген мәселелерді мәслихаттың қарауына шығарып, жергілікті атқарушы органдармен өзара іс-қимыл жасауға қатысады. Осылайша аралас жүйе партиялық ұстанымдардың да, белгілі бір аумақ тұрғындарының мүдделерінің де өкілдік органдарда ескерілуіне жағдай жасайды.

Осы тұрғыдан алғанда, мәслихат сайлауы Қазақстандағы саяси жаңғырудың жергілікті деңгейдегі маңызды бөлігі болып саналады. 2022 жылғы реформалар азаматтардың саяси өкілдікке келу мүмкіндіктерін кеңейтуге бағытталса, 2026 жылғы конституциялық өзгерістер Құрылтайды партиялық тізім арқылы қалыптастыру моделін бекітті. Ал мәслихаттарда аралас сайлау жүйесінің сақталуы партиялық өкілдік пен жергілікті тұрғындардың мүддесін тікелей білдіру тетіктерін қатар дамытуға мүмкіндік береді.

Пердехан ШӘМШИЕВ,
«Алматы ақшамының» сарапшысы.
(Сурет: Самат ҚҰСАЙЫНОВ).

НАУҚАН

Алматы қаласы аумақтық сайлау комиссиясының отырысында 2026 жылғы 29 қарашаға тағайындалған Алматы қаласы мәслихаты депутаттарының кезектен тыс сайлауын әзірлеу мен өткізу жөніндегі негізгі іс-шаралардың күнтізбелік жоспары бекітілді.

Алматы қаласы аумақтық сайлау комиссиясының төрағасы Айгүл Қалықованың айтуынша, Астана, облыстар және республикалық маңызы бар қалалар мәслихаттарының депутаттары аралас сайлау жүйесі бойынша сайланады. Яғни біртұтас аумақтық сайлау округінің аумағы бойынша пропорционалды өкілдік ету жүйесі бойынша – депутаттардың жартысы, сондай-ақ бірмандаттық аумақтық сайлау округтері бойынша екінші жартысы сайланады. Жалпы Алматы қаласының мәслихатына 42 депутат сайланады.

– «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 103-бабына сәйкес, мәслихат депутаттығына кандидаттарды партиялық тізім бойынша ұсыну құқығы тек саяси партияларға тиесілі. Партиялық тізімді ұсыну Алматы қаласының аумақтық сайлау комиссиясы арқылы жүзеге

САЙЛАУАЛДЫ ЖҰМЫСТАР БАСТАЛДЫ

асырылады. Сонымен қатар, кандидаттар қатар бірмандаттық аумақтық сайлау округтері бойынша да ұсынылуы мүмкін. Алматы қаласында осындай 21 сайлау округі бар, – деді Айгүл Қалықова.

Сонымен қатар, ол кандидаттарды ұсыну құқығына саяси бірлестіктер, партиялар, қоғамдық сондай-ақ тиісті өкілеттік жарғысында көзделген жағдайда олардың бөлек, құрылымдық бөлімшелері ие екенін атап өтті. Бұдан бөлек, азамат өзін-өзі ұсыну тәртібімен кандидат ретінде ұсыныла алады.

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 102-бабы. Мәслихаттар депутаттарына қойылатын талаптар:

Мәслихат депутаты болып сайлану үшін азамат Конституцияның 88-бабының 3-тармағында белгіленген талаптарды қанағаттандыруға, сондай-ақ Конституцияның 35-бабының 2 және 3-тармақтарына және осы Конституциялық заңға сәйкес сайлау құқығына ие болуға тиіс. Атап айтқанда, Қазақстан Республикасының жиырма жасқа толған азаматы мәслихат депутаты болып сайлана алады.

Ал сот әрекетке қабілетсіз деп таны-

ған азаматтардың, сотталғандығы заңда белгіленген тәртіппен жойылмаған немесе алынбаған азаматтардың, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық қылмыс немесе сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға қатысты кінәсін сот заңда белгіленген тәртіппен таныған Қазақстан Республикасы азаматтарының сайлануға құқығы жоқ.

Күнтізбелік жоспарға сәйкес кандидаттарды ұсыну 2026 жылғы 14 қазанда

басталып, 27 қазанда, сағат 18.00-де аяқталады. Айгүл Қалықова отырыста аумақтық және округтік сайлау комиссияларының сайлауды әзірлеу мен өткізу жұмыстарына кіріскенін хабарлады. Сайлау науқанына қатысты барлық өзекті ақпарат Алматы қаласы әкімдігінің ресми сайтындағы «Сайлау» бөлімінде жарияланып отырады.

Досбол АТАЖАН.

META University алаңында Инклюзивті сервис жөніндегі Кеңестің алғашқы отырысы өтті. Жиынға білім беру саласының өкілдері, сарапшылар, әлеуметтік жобалар авторлары мен түрлі ұйым өкілдері қатысып, қоғамда инклюзивті ортаны қалыптастырудың жаңа тәсілдерін талқылады.

Қоғамның ортақ міндеті

Бүгінде инклюзия тек әлеуметтік жауапкершілік мәселесі емес, қоғамға қажет нақты құзыретке айналып отыр. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының бағалауынша, әлемде елеулі мүгедектігі бар шамамен, 1,3 миллиард адам бар. Қазақстанда 2026 жылғы 1 қыркүйектегі мәлімет бойынша 760,6 мың адам мүгедектігі бар азамат ретінде тіркелген. Бұл инклюзивті ортаны қалыптастырудың маңызын көрсетеді.

Кеңестің негізгі мақсаты – инклюзияны жекелеген қайырымдылық шараларының аясынан шығарып, оны білім беру, технология, сервис, қауіпсіздік және қоғамдық мәдениетті қамтитын жүйелі бағытқа айналдыру.

META University президенті Қыдырбай Қасымбеков білім мен еңбек нарығының байланысына тоқталып, студенттің кәсіби біліммен қатар қоғамдық жауапкершілікті де сезінуі маңызды екенін айтты.

– Біз студенттерге сапалы білім берумен қатар, олардың өмірге, қоғамға деген көзқарасын қалыптастыруымыз керек. Адам алған білімін тек жеке жетістігі үшін емес, қоғам игілігіне қалай пайдалана алатынын түсінуі қажет, – деді ол.

Университет басшылығы инклюзияны үлкен ұрандардан емес, күнделікті өмірдегі нақты қадамдардан бастау қажеттігін атап өтті. META University ректоры Динара Молдағалиева ендігі міндет мәселені талқылаумен шектелмей, нақты шешімдер әзірлеу екенін айтты.

Университеттің технология, жасанды интеллект және цифрландыруға басымдық беруі инклюзивті сервистерді дамытуға жаңа мүмкіндік береді. Алайда, кез келген технология барлық адамға, соның ішінде ерекше қажеттілігі бар азаматтарға да қолжетімді болуы тиіс. Осы бағытта инклюзивті цифрлық сервистерді дамытып, тиімді тәжірибелерді Қазақстан көлемінде тарату жоспары айтылды.

Жиында инклюзияның тек пандус пен инфрақұрылымнан тұрмайтыны да сөз болды. Қоғамдағы көзқарас өзгермей, толыққанды инклюзияға қол жеткізу қиын. Баланы қатарластарының мазағынан қорғау, бір-бірін тыңдауға, қабылдауға және келіспеушілікті өркениетті жолмен шешуге үйрету де осы жұмыстың маңызды бөлігі.

Осы тұрғыда бес айға жоспарланған «Students on Ice» жобасы мысал ретінде ұсынылды. Жоба жастарды ортақ мақсатқа біріктіріп, физикалық сынақтар арқылы олардың коммуникация және командалық жұмыс дағдыларын дамытуға бағытталған.

Кеңестің алғашқы отырысының негізгі түйіні – инклюзияны бір реттік акция немесе қайырымдылық шарасы емес, күнделікті өмірдің қалыпты стандартына айналдыру. Бұл үшін білім беру ұйымдары, сарапшылар, бизнес, әлеуметтік сектор мен технология саласы бірлесе жұмыс істеуі қажет.

Кеңес алдағы уақытта нақты ұсыныстар әзірлеп, халықаралық тәжірибені зерттеп, ғылым мен технология мүмкіндіктерін пайдалана отырып, Қазақстанда инклюзивті сервиске ортақ тәсіл қалыптастыруды көздейді.

Аяжан СЕРІКҚЫЗЫ.

САПАЛЫ БІЛІМ – ӘР БАЛАНЫҢ ҚҰҚЫҒЫ

Алматы қаласының әкімдігінде ақаладағы инклюзивті білім берудің өзекті мәселелері талқыланды. Қала басшысының орынбасары Абзал Нүкеновтың төрағалығымен өткен ведомствоаралық отырыста ерекше білім беруді қажет ететін балалардың білім алу процесінің үзіліссіздігін қамтамасыз ету тақырыбы қозғалды.

Жиын барысында 2026-2027 оқу жылында ерекше білім беруге қажеттілігі бар балаларға арнайы психологиялық, педагогикалық қолдау көрсету бойынша мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру мәселесі қарастырылды.

Абзал Нүкенов инклюзивті және арнайы білім беру – мемлекеттік білім беру саясатының басым бағыттарының бірі екенін атап өтті. Оның сөзінше, әрбір баланың сапалы білім алуға деген құқығын түгелдей қамтамасыз ету, ерекше білім беруді қажет ететін балалардың құқығын қорғау және балаларға қажетті қолдау көрсету қажет.

– Мемлекет басшысы инклюзивті білім беруді дамытуға ерекше көңіл бөліп отыр. Алматы қаласында бұл бағытта жүйелі жұмыстар жүргізілуде. Дегенмен, арнайы психологиялық, педагогикалық қызметтердің қолжетімділігі, мемлекеттік білім беру тапсырысын тиімді іске асырылуы, медициналық қорытындылардың негізділігі және балалардың білім алу процесінің үзіліссіздігін қамтамасыз ету мәселелері ерекше назар аударуды талап етеді. Аталған мәселені шешу үшін білім беруге сауықтыру, әлеуметтік қорғау

және балалардың құқығын қорғау саласына қатысты бірқатар кешенді шараларды іске асыру қажет, – деді қала әкімінің орынбасары.

Жиын барысында Алматы қаласы Білім басқармасының басшысы Сәкен Аралбаев қаладағы инклюзивті және арнайы білім беру мекемелерінің жұмысына тоқталып өтті. Оның айтуынша, қалада ерекше білім беруді қажет ететін балаларды қолдау үшін мемлекеттік және жекеменшік ұйымдарды қосқанда, 58 арнайы білім беру ұйымдары жұмыс істейді. Оның ішінде 8 мектеп-интернат бар. Онда 2919 бала білім алады: 1955 бала интернатта тұрады, 924 бала үйде оқиды. Сонымен қатар, 10 психологиялық-педагогикалық түзету кабинеті (ППТК) және 15 балабақша жұмыс істейді. ППТК-ларда 3158 бала, түзету балабақшаларында 1126 бала қамтылған. Жалпы білім беру ұйымдары бойынша 227 мектепте 6394 бала қамтылған.

Басқарма басшысы саладағы өзекті мәселелердің бірі – кадр тапшылығы екенін айтты. Аталған білім беру ұйымдарында 1636 қолдау маманы жұмыс істейді. Оның ішінде 422 психолог, 796 педагог-ассистент, 225 дефектолог және 193 логопед бар. Қазіргі уақытта 362 маманға тапшылық байқалады. Атап айтқанда, 270 педагог-ассистент қажет. Бұл мәселені шешу үшін келесі жылдан бастап педагогтердің жалақысын 50%-ға көтеру жоспарланып отыр.

Абзал Нүкенов кадр тапшылығын азайту үшін қажетті мамандарды даярлау бойынша ЖОО-лармен бірлескен жұмысты дамытуды тапсырды. Сондай-ақ, мамандардың біліктілігін арттыру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру қажет екенін мәлімдеді. Одан бөлек, ПМПК және ППТК

қызмет көрсету сапасын арттыру және азаматтардың шағымдарын ескеру қажеттілігі айтылды. Қала әкімінің орынбасары олардың қызмет сапасына байланысты кері байланыс құралдарын ұйымдастыруды тапсырды.

Жиын кезінде Сәкен Аралбаев кейінгі төрт жылда ерекше білім беру қажеттіліктері бар (ЕБҚ) балалар саны екі еседен асып, 30,7 мыңға жеткенін атап өтті. Сондықтан бүгінде қажетті инфрақұрылымды дамыту бойынша жұмыстар қолға алынған. Алдағы уақытта Әуезов және Түрксіб аудандарында екі психологиялық-педагогикалық түзету кабинеттерін ашуды жоспарланған. Оған қоса, №164 мектептің және №41 мектептің бұрынғы ғимараты ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған мектеп-интернаттары ретінде қайта ашылмақ. Ал «Орбита» шағынауданындағы бұрынғы балабақша ғимаратында аутизм орталығы ретінде қайта құру бойынша құжат дайындалып жатыр. Сонымен қатар, Наурызбай және Алатау аудандарында үш жер телімін арнайы мектеп-интернаттарының құрылысына бөлу жоспарланған. Абзал Нүкенов мұндай мекемелерді қаланың әр ауданында ашу – қала тұрғындары үшін инклюзивті білімге қолжетімділікті арттыратынын атап өтті.

Қала әкімінің орынбасары ерекше білім беруді қажет ететін балалармен жұмыс барысында селқостыққа жол беруге болмайтынын хабарлады. Сондай-ақ, осы бағытта мемлекет тарапынан бөлінген бюджет қаражатының мақсатты әрі тиімді пайдалануын қадағалауды талап етті.

– Өкінішке қарай, қазіргі таңда ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың саны айтарлықтай артып келе жатқанын көріп отырмыз. Сондықтан бұл бағытта жұмылып, белсенді түрде әрекет етуіміз қажет. Ерекше қажеттіліктері бар балаларға көрсетілетін қызметтің сапасын төмендетуге, негізсіз қаржыландыруға және заңнама талаптарының бұзылуына жол берілмеуі тиіс, – деді ол.

Жиын барысында жауапты мамандарға қысқы мезгілге оқу орындарының, оның ішінде мектеп-интернаттарының дайындығын күшейту тапсырылды. Абзал Нүкенов әлеуметтік осал топтағы отбасылардың балаларын мектеп-интернатқа орналастыру жүйесін реттеу қажет екенін мәлімдеді. Айтуынша, балаларды іріктеудің ашықтығын қамтамасыз ету, құқықтық негізде ескірген талаптарды өзектендіру керек. Ол мұндай мектептерге өмірлік қиын жағдайдағы, шынайы мұқтаж отбасылардың балаларына орын берілуі тиіс екенін атап өтті.

Досбол АТАЖАН.

Сурет: Самат СЕРІКБАЙҰЛЫ

Ерекше қамқорлық ордасы

Алматыда ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған №7 арнайы мектеп-интернаттың филиалы жұмысын бастады.

Наурызбай ауданында орналасқан №15 мектеп-интернаттың базасында зияткерлік дамуында бұзылыстары бар балаларға арналған №7 арнайы мектеп-интернат филиалында оқу процесі басталды. Филиалдың ашылуы ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың тегін

арнайы білім алуына және түзету-дамыту көмегіне қолжетімділігін кеңейтуге бағытталған.

– №15 мектеп-интернатының жаңа ғимараты биыл қыркүйек айында қолданысқа берілді. Ал 12 қазан күні мұнда №7 арнайы мектеп-интернат филиалы сәтті ашылып жатыр. Бұл филиалымызда зерде бұзылыстары бар бастауыш сынып оқушылары оқытылады. Оқыту процесі мемлекеттік тілде және орыс тілінде жүргізіледі, – деді №7 арнайы мектеп-интернатының директоры Күмісхан Тоқсанбаева.

Сонымен қатар, ол филиалда психолог және логопед кабинеттері, сенсорлық интеграция бөлмесі, бейімделген дене шынықтыру кабинеті, психологиялық сергіту бөлмелері мен жүзу бассейні қарастырылғанын атап өтті. Мектеп директорының айтуынша, оқу процесін білікті педагогтер мен тиісті сала мамандары қамтамасыз етеді. Балаларды қабылдау сағат 08.00-ден басталады. Оқу-тәрбие процесі бекітілген сабақ кестесіне сәйкес сағат 08.30-дан 17.00-ге дейін ұйымдастырылады. Таңертең балаларды мұғалім-дефектолог қабылдап алса, сабақтан кейін балаларға тәрбиеші қарайды. Филиал оқушылары үшін 4 мезгіл тамақ беріледі.

Ал үйде оқыту ұсынылған балалар үшін жеке сабақтарды ұйымдастыру және филиалға келу мәселелері тиісті мамандардың қорытындылары ескеріле отырып, ата-аналармен келісу арқылы қарастырылып жатыр. Алматы қаласы Білім басқармасының өкілдері мемлекет ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды мемлекеттік білім беру ұйымдарында тегін оқытуға қажетті мүмкіндіктерге ие екенін атап өтті. Бұл ретте білім беру ұйымын таңдау баланың жеке қажеттіліктері, мамандардың ұсынымдары және заңнамада белгіленген тәртіп ескеріле отырып жүзеге асырылады.

Дос ОРЫНБЕКҰЛЫ.

Сурет: Қайрат ҚОНЫСБАЕВ

Пікірталас мәдениеті

Алматыдағы мемлекеттік қызметшілер арасында өткен «Ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек» пікірсайыс турнирі қорытындыланды. Финалдық кезеңде Жер қатынастары басқармасының командасы жеңіске жетті.

Іс-шара «Адал азамат» идеяларына сәйкес мемлекеттік қызметшілердің кәсіби және жеке қасиеттерін ілгерілету жөніндегі 2025–2027 жылдарға арналған жол картасы аясында ұйымдастырылды. Турнирдің іріктеу кезеңі 8 қазанда өтті.

Пікірсайыстың мақсаты – мемлекеттік қызметшілердің шешендік шеберлігін, пікірталас жүргізу мәдениетін, сыни және шығармашылық ойлау қабілетін дамыту. Турнир тақырыбына Абай Құнанбайұлының «Толық адам» ілімімен сабақтас «Ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек» қағидаты арқау болды. Қатысушылар адалдық, парасаттылық, қоғамға қызмет ету және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет мәселелерін талқылады.

Алматы қаласы әкімі аппаратының әдеп жөніндегі уәкілі Мамай Ахметов қазіргі мемлекеттік қызмет үнемі ізденуді және қалыптан тыс ойлай білуді талап ететінін атап өтті.

– Әлем жылдам өзгеріп жатыр. Сондықтан мемлекеттік қызметшілер шығармашылық көзқарасын дамытып, кәсіби тұрғыдан кең ойлай білуі керек. Адамдарды тыңдап қана қоймай, олардың айтқанын түсіну, ашық диалог құру маңызды. Мұндай формат шешендік өнерді, сыни ойлау қабілетін және кәсіби ұстанымды ашық білдіру дағдысын дамытады, – деді ол.

Ұйымдастырушылардың ай-

туынша, пікірсайыс қатысушылардың қарым-қатынас жасау дағдыларымен қатар, заңнаманы іс жүзінде қолдану, түрлі жағдайды талдау және коман- дамен жұмыс істеу қабілетін бағалауға мүмкіндік береді.

Алматы қаласы Жер қатынастары басқармасының бас маманы Ғазиз Оралбаев үшін мемлекеттік қызмет аясындағы пікірсайысқа қатысу алғашқы тәжірибе болды.

– Мұндай іс-шараларды жиі өткізу керек. Біз өтініш берушілермен және әріптестерімізбен үнемі қарым-қатынас жасаймыз. Сондықтан бұл – пікір алмасуға жақсы мүмкіндік. Пікірсайыста өзгелерді тыңдап қана қоймай, өз ойыңды да жеткізе аласың, – деді ол.

Финалда командалар өзекті мәселелерді талдап, ұстанымдарын нақты дәйектермен қорғады. Турнир қорытындысында бірінші орынды Алматы қаласы Жер қатынастары басқармасы, екінші орынды Дін істері жөніндегі басқармасы, үшінші орынды Туризм басқармасы иеленді.

Іс-шараны Алматы қаласы Ішкі саясат басқармасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы болашақ» жобасы аясында «Ақпараттық-ресурстық орталық» қоғамдық қоры Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Алматы қаласы бойынша департаментімен бірлесіп ұйымдастырды.

Дастан ҚАСТАЙ.

Құқығың өз қолыңда

Құқығыңды білу мен оны іс жүзінде қолдана білу – екі бөлек мәселе. Азаматтар күнделікті өмірде заң мен құқық саласында айтарлықтай сауаты болмағандықтан түрлі оқиғаларға тап болып жатады. Сондықтан жастарға заң талабын түсіндіріп қана қоймай, оны тәжірибе жүзінде үйретудің де маңызы бар.

Қалалық Ішкі саясат басқармасының Қоғамдық даму орталығы «Құқығың өз қолыңда!» атты конференция ұйымдастырып, онда «Заң мен тәртіп» жобасы аясында атқарылған жұмыс қорытындыланды. Алматы қалалық Қоғамдық кеңесінің мүшесі Әкежан Кеңесов заң мен тәртіп қағидатының ел дамуындағы орнына тоқталды. Оның мемлекетіміздің жаңа кезеңге қадам басуына негіз болатын маңызды ұстаным екенін атап өтті.

Сондай-ақ, жиында «Заң – қалада» атты квестке қатысқан студенттер мен үздік командалар дипломдармен және ақшалай сыйлықтармен марапатталды.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық уни-

верситетінің «Біз» командасы «Тез шешім қабылдайтын команда» номинациясын иеленді. Команда мүшесі Болатбек Нұрси- ланың айтуынша, топқа екінші, үшінші және төртінші курс студенттері жиналған. Барлығы он адамнан құралған команда тапсырмаларды орындау кезінде шапшаңдық пен ұйымшылдыққа мән берген.

«Құқықтық тақырыпта өтетіндіктен, заңға қызығатын, тез шешім қабылдай алатын студенттерді жинадық. Квест барысында он жерге барып, он түрлі тапсырма орындадық. Бұл бізге құқықтық білімімізді толықтыруға мүмкіндік берді. Оның үстіне, бір орыннан екінші орынға қозғалып жүріп, белсенділігімізді де арттырдық», – дейді Болатбек Нұрсила.

Жастардың мұндай іс-шараларға қатысуы заңды тек теория жүзінде емес, нақты жағдайлар арқылы түсінуге мүмкіндік береді. Ал өз құқығы мен міндетін білетін азаматтың кез келген жағдайда дұрыс шешім қабылдауы жеңілдей түспек.

Аяжан СЕРІКҚЫЗЫ.
Сурет: Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

ҚАЛА ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ

Алматыда жастар арасындағы Ақұқық бұзушылықтың алдын алу жұмыстары күшейтіліп жатыр. 2026 жылдың басынан бері Алматыда жастардың құқықтық сауатын арттыру және құқық бұзушылықтың алдын алу мақсатында 260-тан астам іс-шара өткізілді. Оларға 30 мыңнан астам жас пен 500-ден астам оқытушы қатысты. Бұл туралы Алматы қаласы Жастар саясаты басқармасының өкілдері айтты.

Атқарылған жұмыстардың қорытындысы 15 қазанда Мұхамеджан Тынышбаев атындағы АЛТ университетінде өткен «Заң және тәртіп» қоғамдық форумында талқыланды. Іс-шараға 400-ге жуық студент, жастар ұйымдары мен құқық қорғау органдарының өкілдері қатысты.

Форумда интернет-алаяқтыққа, есірткі қылмысына, буллингке және заңсыз қаржылық схемаларға қарсы іс-қимыл мәселесіне баса назар аударылды. Іс-шара Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев мемлекеттік саясаттың басым бағыттарының бірі ретінде айқындаған «Заң және тәртіп» қағидатын іске асыру аясында өтті.

Алматы қаласы Жастар саясаты басқармасы басшысының орынбасары Мирас Нысаналиевтің айтуынша, қалада 14 пен 35 жас аралығындағы 770 мыңға жуық жас тұрады. Сондықтан құқық бұзушылықтың алдын

ЖАСТАРМЕН ЖҮЙЕЛІ ЖҰМЫС

алу және құқықтық сауаттылықты арттыру жұмыстарының маңызы ерекше.

«Біздің басты мақсатымыз – құқық бұзушылықтарды анықтау ғана емес, олардың алдын алу, жастарға заң талаптары мен жеке жауапкершіліктің маңызын түсіндіру. Бүгінде көптеген

қауіп-қатер цифрлық кеңістікке ауысты. Интернет-алаяқтық, заңсыз қаржылық схемалар, әлеуметтік желілер арқылы есірткі тарату және жастарды заңға қайшы әрекеттерге тарту мәселелері ерекше назар аударуды талап етеді», – деді Мирас Нысаналиев.

Басқарма өкілдерінің мәліметінше, жастардың комьюнити-орталықтарын- да 150-ден астам, ал жоғары оқу орындарында 110-нан астам профилактикалық іс-шара өткізілді. Аудандық полиция басқармаларымен бірлесіп, жастар көп жиналатын орындардағы 155-тен астам нысан тексеріліп, 65-тен астам әкімшілік құқық бұзушылық анықталды.

Қалада құқық бұзушылықтың алдын алуға және құқықтық мәдениетті арттыруға бағытталған «Наркостоп» және «Azamat» жобалары да жүзеге асырылып жатыр. Алатау ауданында 400-ден астам белсендіні біріктірген сыбайлас жемқорлыққа қарсы еріктілер фронт кеңсе жұмыс істейді. Ал Жетісу ауданында «Әділет» жастар қозғалысы қызмет атқарады.

Сонымен қатар, «Жастар қатысатын бюджет» жобасы аясында «Заң және тәртіп» қағидатын ілгерілетуге бағытталған бастама 230 дауыс жинап, қолдау тапқан ұсыныстар қатарына енді.

Талқылауға Экономикалық тергеп-тексеру департаментінің, прокуратураның, полицияның және жастар ұйымдарының өкілдері қатысты. Форум соңында студенттер құқықтық жауапкершілік, қылмыстың алдын алу және цифрлық ортадағы қауіпсіздік мәселелері бойынша сұрақ қойды.

Рая ЕСКЕНДІР.

СӘТІ ТҮСКЕН СҰХБАТ

Азамат ҚАЛДЫБЕКОВ, Бостандық ауданының әкімі:

Бостандық ауданы – аумағы үлкен, қала қазынасына көп салық құятын аудандардың бірі. Бүгінде республикаға 1 триллион 300 миллион теңге салық төлесе, қалаға 700 миллион теңгеге жуық салық салымын қосып отыр. Осы ауданның әкімі, заманауи басқарушы, сити-менеджер ретінде сипатталатын мемлекеттік қызметші Азамат ҚАЛДЫБЕКОВПЕН сұхбаттасқан едік.

– Әлеуметтік мәселелер көп жағдайда жедел шешімді талап етеді. Әкім ретінде тұрғынның мәселесін дәстүрлі «өтініш түсті – жауап берілді» деңгейінен гөрі, нақты нәтижеге жеткізу үшін қандай басқару механизмдерін қолданасыз?

– Президентіміз 2026 жылды «Цифрландыру және жасанды интеллект жылы» деп жариялады. Басқару механизмдерін дамыту үшін осы бағыт бойынша жұмыс істеп жатырмыз. Тұрғындар өздері ұсынған мәселенің тез шешілуін сұрайды. Бізде енді қазір өтініштер әртүрлі платформа-ларға түседі. «E-otinish», «OpenAlmaty», әлеуметтік желіден келетін сауалдар бар, хабарласып айтатындар бар, тағысын-тағы дегендей. Оның бәрінен де түрлі өтініштер түседі. Дегенмен, сұраныстар әртүрлі платформаға келгендіктен жұмыс жүру процесі баяу болып қалып жатыр. Сол мәселені шешу үшін қазір аудан тұрғындары өтініш, сауал жібере алатын платформа дайындау үстіндеміз. Ол да әлеуметтік көмек аясында жүзеге асырылуда.

Қазір ауданда су бойынша үлкен проблема бар. Бостандық ауданында 45 000–50 000 адам орталықтандырылған су жүйесіне қосылмаған. Осы мәселені шешу үшін инвесторлардан әлеуметтік көмек алып, 200 миллион теңгеге жобасын жасап жатырмыз. Осылай тұрғындардың мәселесін жедел, тез, жылдам шешуге бар күшімізді салудамыз. Әл-Фарабидің жоғары жағындағы аумаққа жеткізумен «Орхан-Ерменсай», «Бауыр ЛТД» деген жеке компаниялар айналысып отыр. Дегенмен, олардың қызметіне тұрғындар жиі наразылық танытады. Жалпы, әріптестеріме жиі қоятын талабым – «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» қағидатына сай болып, «Алтын сағат» қағидасын ұстана отырып тез жауап беріңіздер деймін. Тұрғындардан талап-тілек келіп түсті ме, жауапты адам бірден назарға алады. Үнемі кері байланыс беріп отырамыз.

– Биыл бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі аясында жалпы құны 1,3 млрд. теңгені құрайтын 10 ірі жобаның жүзеге асуына бастамашылық жасадыңыз. Бұл жобаларды таңдауда қандай принциптер басшылыққа алынды?

– Турасында, 10 емес, жалпы құны 3 млрд. теңгені құрайтын 20 жобаны жүзеге асырып жатырмыз. Бұл тек аудан тарапынан. Ал қала тарапынан бүгінде «Қазақфильмде» 5,5 гектар жерде құны 6 млрд. теңге тұратын жоба жұмыстары жүргізіліп жатыр. Бұған қоса, Жапон паркі салынып жатыр, ол жобаның құны 5 млрд. Мұның барлығы да қала әкімі Дархан Амангелдіұлының бастамасымен бизнестің әлеуметтік көмегі негізінде атқарылып жатқан жұмыстар.

Есентай өзенінің жағасында салынып жатқан «Flow park» аяқталуға таяу. Оның құны 3 млрд. теңге, Есентай жағалауының құны 10 млрд. теңге. Мұның барлығын да VI Group компаниясы жүзеге асырып жатыр. Біз де енді сол қала әкімі қалыптастырған үрдіс бойынша ауданда қызмет етіп жатқан бизнесмендерден көмек сұрап жатырмыз. Ең бастысы – тұрғындарға қолайлы орта қалыптастыру. Бос, игеріл-

«ХАЛЫҚ ҮНІНЕ ҚҰЛАҚ АСАТЫН МЕМЛЕКЕТ»

қағидаты – басты ұстаным

мей жатқан жерлерді қалпына келтіріп, абаттандыру. Бүгінгі күні Бостандық ауданы бойынша 5 жобаны аяқтадық. Енді 15 жоба жыл соңына дейін пайдалануға беріледі. Бұл жұмысты алдағы жылдары да тоқтатпай, жүйелі түрде жүргізіп отырамыз.

– Бизнес, мемлекет және қоғам арасындағы тиімді нетворкингті қалай қалыптастыруға болады? Кәсіпкердің әлеуметтік жобаға инвестиция салуына не түрткі болады және әкімдік бұл процесте қандай рөл атқаруы керек?

– Әкімшілік бұл жерде ұйымдастырушы қызметін атқаруы керек. Бизнеске көмектесуіміз керек. Жақсы кәсіпкерлер көп. Олар өз бюджетінен әлеуметтік көмек үшін арнайы қаражат бөледі. Біз сол қаржының неге керек екенін анықтап беруіміз керек. Бертінге дейін әлеуметтік көмекті біз көп жағдайда тұрғындарға көмек ретінде таратып жүрдік. Дегенмен, тек біреудің есебінен ғана күн көргісі келетін, тілене беретін қоғам қалыптастырып алмас үшін біз қазір ол үрдістен бас тарттық. Кәсіпкерлерге әлеуметтік көмек ретінде барынша өз кәсібінің айналасын абаттандыру, аулаларды реттеу жұмыстарына бұрып жатырмыз. Өзім үш жылдай шетелде тұрып келгем. Сол кезде осы тілене беру, сұрай беру, масылдық, жұмыс істеуге құлшыныстың болмауы деген сөйліс мәселелерді зерттеген едім. Ол бойынша Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы да «Еңбек адамы» жылын жариялап, барынша халқымызды ондай масылдық көзқарастан алыстатуға тырысып жатыр. Ал шынымен мұқтаж жандарға көмектесуді тоқтатпаймыз. Мысалы, жалғызбасты ана 2-3 баласымен қалып кетсе, ол сол уақытта жұмыс істей алмайды, оған шынымен көмек керек. Ал кейде қосқабатты үйде тұрып, бірнеше көлік мініп жүріп, көмек сұрайтындар да бар. Оны тоқтату керек деп ойлаймын.

– Ауданды бұдан да ілгерілету үшін бұрынғы әкімшілік басқару моделінен бөлек қандай құзыреттер мен жаңа тәсілдер маңызды деп ойла-сыз?

– Менің ойымша, ең маңыздысы, қазір аудан әкімдіктеріне біраз құзырет берілуі керек. Себебі, аудан халқы да, қала басшылығы да ауданда болып жатқан жұмыстар туралы аудан әкімінен сұрайды. Сондықтан біраз функцияны децентрализация жасау керек. Ең бірінші, бұл – экологиялық функциялар. Мысалы,

ауданда рұқсат етілмеген жерде қоқыс үйіндісі табылса, ол жұмысты шешуді аудан әкімдігіне тапсырады. Бірақ ереже бойынша экологиялық функцияларды шешу біздің құзыретімізде жоқ. Одан бөлек, Тұрғын үй инспекциясын басқаруды да ауданның құзыретіне өткізу керек. Бостандық ауданының өзінде 2000-нан астам көпқабатты тұрғын үй бар. Олардың тұрғындары бізге түрлі мәселемен келеді. Соларды шешейік десек, біздің құзыретімізде емес болып шығады.

Осыған ұқсас, Сәулет және қала құрылысы басқармасының аудандық бөлімшелерін де бізге өткізсе деймін. Себебі, кейде құрылыс кезінде бір мәселелер туындаса, аудан халқы «рұқсатты аудандық әкімдік берген» деп шешімін бізден талап етіп жатады. Ал туындаған мәселе біздің құзыретімізде болмаған соң дер кезінде шеше алмай қаламыз. Түйінді тақырыпты тарқату үшін бірде ана басқарманың, бірде мына басқарманың есігін қағуға тура келеді. Мұндай жағдайда мәселені шешетін уақытты жоғалтып қоямыз. Сол үшін республикалық маңызы бар қалаларда облыстардағыдай осы аталған қызметтердің бөлімшелері аудан әкімдігінде ашылуы әлеуметтік мәселелерді реттеуде икемділікті арттырады деп санаймын.

Одан бөлек, Ауыл шаруашылығы министрлігіне қарайтын Жер ресурстарын басқару департаменті бар. Оның да функциясы аудан тарапына берілген жағдайда мәселелерді шешуде тіпті тиімді. Себебі, Бостандық ауданында біраз жер мәселесі бар. Ол жердің заңмен дұрыс рәсімделгенін тексеру, қажет болса айыппұл салу әкімнің жауапкершілігіне алатын тікелей міндеті деп ойлаймын. Мысалы, 2023 жылы 15 функция децентрализацияланып, ауданның құзыретіне өтті. Көшеге ағымдағы жөндеу жұмыстары, су және кәріз құбырларын жөндеу, одан кейін Әлеуметтік көмек көрсету орталығының да 13 функциясы біздің міндетімізге өтті. Содан кейін біздің біраз жұмыс ретке қойылды. Осы децентрализациялау жұмыстарын әрі қарай жалғастыруымыз керек. Бүгінгі күні шешілмей жатқан біраз проблеманың түйіні осы болып тұр. Қазір осы мәселе бойынша басшылығына ұсынысхат дайындап жатырмын.

– Сұхбатыңызға рахмет!

Әңгімелескен
Нұржамал ӘЛІШ.

ЖИЫН

Шаһарда 14 қазан күні **комплеанс-қызметтің тиімділігін арттыруға бағытталған диалог алаңы ұйымдастырылды. Жиында өзекті мәселелер ашық талқыланып, мамандар өзара тәжірибе алмасты.**

Ашық диалог алаңы

Іс-шара қаламызда жүргізіліп жатқан «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы болашақ» жобасы шеңберінде өтіп отыр. Бұл жобаны «Ақпараттық-ресурстық орталық» қоғамдық қоры ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Алматы қаласы бойынша департаментімен бірлесіп жүзеге асырып келеді. Әрі мұндай кездесулер Алматы қаласы Ішкі саясат басқармасының мемлекеттік әлеуметтік тапсырысы аясында ұйымдастырылғанын айта кетейік.

Диалог алаңының негізгі мақсаты – комплеанс-мамандар арасында тәжірибе алмасу, комплеанс жүйесін жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу.

Кездесу барысында қатысушылар комплеанс-қызметтердің жұмысындағы өзекті мәселелерді, олардың тиімділігін арттыру тетіктерін, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау және алдын алудың практикалық құралдарын, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплеанс институтын одан әрі дамыту мүмкіндіктерін талқылады. Сонымен қатар, адалдық, ашықтық және есептілік қағидаттарын нығайту, сыбайлас жемқорлықтың алдын алудың ішкі тетіктерін жетілдіру және комплеанс саласындағы озық тәжірибелермен бөлісу мәселелеріне назар аударылды.

Диалог алаңы кәсіби пікір алмасуға, тәжірибелік мысалдарды талқылауға, комплеанс-қызметтердің жұмысын жетілдіру және ұйымдарда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті дамыту бағытында ортақ ұсыныстар әзірлеуге мүмкіндік береді.

Талқылауға Алматыдағы «Ақпараттық ресурстық орталық» ҚҚ төрайымы А.Көбеева және аталмыш саланың бірқатар мамандары, эксперттер қатысты. Жиналғандарға арналған кіріспе сөзінде Алтынай Көбеева бүгінгі көтеріліп отырған тақырыптың өзектілігіне тоқталды:

– *Комплеанс – қызмет тек құжат, есептер дайындайтын сала болып қалмауы тиіс. Бұл қызметтің бағыты коррупциялық негізі бар нәрселерді анықтап, ашу. Заңдылық негіздерін қалыптастыру. Әр мәселедегі заңдылық қағидатын қалыптастыру үшін қызметтік мәдениет, адалдық алаңы керек. Біз осы бағытта жұмыс жасауымыз керек, –* деді спикер.

Жиын қазіргі күннің басты да өзекті мәселелерін жүйелі талқылаған басқосу ретінде есте қалды.

Нұрлан СҮЙІН.
Сурет: Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

ЖІГЕРЛІ ЖЕТІ ДОС

Биыл елордалық колледждің жеті түлегі ҚР ІІМ Ұлттық ұланында мерзімді әскери қызметін өткеруге шешім қабылдады. Олардың бәрі фельдшер мамандығының иесі. Қазір жетеуі де Алматы қаласындағы 5571 әскери бөлімінің оқу пунктінде әскери қызметтің негіздерін меңгеріп, Отан алдында ант беруге және шаһардың қауіпсіздігіне қызмет ету үшін дайындалып жатыр.

Бұл бастаманы қатардағы Кәдіржан Байтенов көтеріпті. Ол алғашқылардың бірі болып әскери басқару органына барып, медициналық комиссиядан өткен. Кейін бірге оқыған достарына әскерге баруға жол көрсетеді. Бұл ұсынысты сол кезде Шымкентте жүрген қатардағы Думан Қорғанбаев та қолдаған. Достарының әскерге жиналып жатқанын естіген ол Астанаға билет алып, сол күні әскери басқару органына келеді. Осылайша бұрын колледжде бір топта білім алған жеті жігіт қайтадан бас қосты. Бұл жолы олар әскери киіммен сап түзеді.

Қазір ұландықтар жас сарбаз курсынан өтіп жатыр. Олар әскери күн тәртібіне бейімделіп, саптық даярлық пен әскери істің негіздерін меңгеруде. Айтуларына, кеше бір оқу орнында оқыған жігіттердің бүгін мүлдем жаңа ортаға бейімделуі аса қиын емес.

– Біз бір-бірімізді бұрыннан жақсы білеміз. Сондықтан мұнда өзімізді сенімдірек сезінеміз. Қандай жағдай болмасын, бір-бірімізден көмек сұрай аламыз. Ортақ әңгіміміз де бар. Бірге қызмет етудің қызығы өз алдына. Күнделікті сәттерді де, әскери өмірдің алғашқы қиындықтарын да бірге өткеріп жатырмыз, – дейді қатардағы Алмас Болысбек.

Жас сарбаздардың Ұлттық ұланды таңдауына әскердегі заманауи технологиялар да әсер еткен. Олардың назарын құқықтық тәртіп әскеріндегі цифрландыру, интеллектуалды бейнебақылау жүйелері аударған көрінеді.

Жеті досты алда әлі бірнеше айлық әскери қызмет күтіп тұр. Жауынгерлік дайындықтан кейін олар Алматы қаласында қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша міндеттер атқаратын болады.

Олардың кейбірі болашақта Ұлттық ұланның әскери медицина саласында қызметін жалғастыруды ойлап жүр. Нақтырақ айтсақ, Әскери-медициналық бас-

қармада қызмет етіп, колледжде алған фельдшерлік білімін әскери салада пайдалануды ниет етіп жүр.

Осы орайда Ұлттық ұландағы тағы бір жағымды жаңалықты айта кетейік. Биыл ҚР ІІМ Ұлттық ұланының «Оңтүстік» өңірлік қолбасшылығының тарихы бастау алатын 5449 әскери бөлімінің (Алматы басқармасы) құрылғанына 60 жыл толды. Алпыс жыл ішінде әскери бөлім бірнеше рет қайта құрылып, оның атауы мен құрылымы өзгерді. Алайда, әскери борышқа адалдық пен жүктелген міндеттерді орындауға әзірлік секілді басты ұстанымдар өзгерген жоқ.

Осынау айтулы мерейтойға орай

салтанатты іс-шара өтті. Оған Қазақстан Халық кеңесінің мүшесі Мейіржан Отыншиев, Ішкі істер министрінің орынбасары – Ұлттық ұланның Бас қолбасшысы генерал-лейтенант Аңсаған Балтабеков, өңірлік қолбасшылықтың әскери қызметшілері мен ардагерлер қатысты.

Салтанатты жиында Аңсаған Балтабеков әр жылдары қызмет атқарған әскери қызметшілердің еңбегін атап өтіп, қызмет дәстүрлері мен сабақтастықты сақтаудың маңыздылығына тоқталды. Сондай-ақ, жеке құрамға қызметтік міндеттерін атқаруда табыс тіледі.

Нұржамал ӘЛІШ.

КИБЕР-САРБАЗДАР

даярлана бастады

Қазір мемлекеттің ұлттық қорғаныс саясаты мен әскери әлеуетін киберқауіпсіздікпен бағамдайды. Осыдан ақпараттық жүйелерді қорғайтын білікті кадрлар даярлау мәселесі туындайды. Өткен аптада Үкімет отырысында ҚР Премьер-министрінің орынбасары – Жасанды интеллект және цифрлық даму министрі Жаслан Мәдиев киберқауіпсіздік мамандарына арналған гранттар артамынын мәлімдеді.

Отандық 12 жоғары оқу орнында кибер және ақпараттық қауіпсіздік мамандары даярланады, оларға 3 мыңға жуық грант бөлінген. Жасанды интеллект және цифрлық даму министрлігі кибер академия аясында 100 маманды оқытып жатыр.

«Дербес деректерге қол жеткізуді бақылау сервисіне 481 цифрлық жүйе қосылды. Барлық мемлекеттік жүйе-

лер қамтылды. 100 пайыздық нысаналы көрсеткішке қол жеткізілді. Қаңтар–тамыз аралығында eGov-та 370 млн. -нан астам сұрау өңделді. Келісімді кері қайтарып алудың 719 мың жағдайы тіркелді. Ал ақпараттық қауіпсіздіктің жедел орталығына аса маңызды 432 цифрлық объектінің 130-ы ғана қосылған. Жыл соңына дейін тағы 86 объектіні қосып, қамтуды 50%-ға жеткізу қажет», – деді Ж.Мәдиев.

Осы орайда ол 2027 жылы қамтуды 70%-ға, ал 2028 жылы 90%-ға жеткізу көзделгенін айтты.

«Кибермәдениетті де дамытып жатырмыз. Қыркүйек киберқауіпсіздік айы деп жарияланды. Оқыту іс-шаралары, кездесулер және өңірлік форумдар өткізілді. Киберқауіпсіздік мамандарын даярлау үшін 12 жоғары оқу орнында гранттар бөлінген. 2030 жылға қарай гранттар санын шамамен 16,5 мыңға жеткізу жоспарланған», – деді Үкімет басшысының орынбасары.

Осы тақырып аясында Сәтбаев университеті Киберқауіпсіздік кафедрасының меңгерушісі, профессор Бағ-

дат Яғалиева маман даярлау жөнінде сауалдарымызды жолдаған едік.

Профессордың байламынша, Қазақстанда киберқауіпсіздік мамандарына жұмысқа орналасу мүмкіндіктері жетерлік. Бұл саладағы кадрлар банктерге, IT-компанияларға, стартаптарға және мемлекеттік ұйымдарға ауадай қажет.

«Әрине, кез келген саладағыдай біраз нәрсе түлектердің біліктілігіне байланысты. Компаниялар цифрлық сервистерді іске қосуда, жаңа стартаптар пайда болуда, сондай-ақ ақпаратты қорғауға қойылатын талаптар да күшейіп келеді. Сол үшін текдипломның болуы жеткіліксіз. Мұнда оқу бітірген мамандардың практикалық дағдылары, кәсіби сертификаттары, ұсынымдары мен жұмыс тәжірибесі маңызды рөл атқарады. Тәжірибелік дайындықтан өту және киберқауіпсіздік бойынша жарыстарға қатысу білімін іс жүзінде көрсете алуына зор мүмкіндік береді», – дейді Бағдат Яғалиева.

Қарулы Күштер де ақпараттық жүйелердің тұрақты әрі қауіпсіз жұмысын қамтамасыз ете алатын мамандарға зәру. Олардың қатарында желілік инженерлер, жүйелік әкімшілер, бағдарламашылар және ақпаратты қорғау мамандары бар. Әсіресе, кибершабуылдарды анықтау және киберинциденттерге жедел әрекет ету дағдылары аса маңызды.

«Бұл салада бәсекеге қабілетті болу үшін техникалық білімді әскери қызметтің ерекшеліктерін түсінумен ұштастыру өте маңызды. Сондай-ақ, киберполигондарда жұмыс істеу, кибершабуылдарды талдау және командалық оқу-жаттығуларға қатысу сияқты тәжірибелік дайындық міндетті түрде болуға тиіс», – деді профессор.

Оның сөзінше, азаматтық IT саласында білім алған мамандар да әскери салада жұмыс істей алады. Бағдарламалау, компьютерлік жүйелермен жұмыс істеу және ақпаратты қорғау дағдылары азаматтық салада да, әскери салада да бірдей қажет.

«Сондықтан азаматтық IT білім әскери салада жұмыс істеуге жақсы негіз бола алады. Ал одан кейінгі талаптар нақты лауазымға байланысты белгіленеді. Кейбір қызметтер үшін қосымша дайындықтан немесе арнайы іріктеуден өту талап етілуі мүмкін. Бұдан бөлек, елімізде жиі кездесетін киберқауіптердің екі негізгі бағытын атап өтуге болады. Сайттар мен сервистердің жұмысын бұзу үшін шабуылдайды. Мысалы, DDoS-шабуылдар арқылы интернет-ресурстардың қалыпты жұмысын тоқтатуға әрекет жасайды. Жеке деректерді, құпия сөздерді және құпия ақпаратты ұрлау мақсатындағы кибершабуылдар. Бұған қауіпті бағдарламалар мен ақпараттық жүйелерге заңсыз кіру әрекеттері жатады», – деді спикер.

Мұндай қауіп-қатерлерге қарапайым азаматтар да, жеке компаниялар мен мемлекеттік ұйымдар да тап болуы мүмкін. Ақпараттық қауіпсіздік мамандарын даярлау мәселесі әрдайым басты назарда қала бермек.

Гүлжанат СЕМБАЕВА.

(Сурет: ЖИ)

ОҚУ-ЖАТТЫҒУ

БАЛАЛАР АМАНДЫҒЫ – БАСТЫ НАЗАРДА

«Балалар және жол: қауіпсіздік аумағы» жобасы аясында өткен оқу-жаттығу іс-шарасына Алматының жеті ауданынан 500 оқушы қатысты. Балалар жол қозғалысы ережелерін тәжірибе жүзінде меңгеріп, қауіпті жағдайда дұрыс әрекет ету жолдарын үйренді.

15 қазанда Наурызбай ауданындағы №221 жалпы білім беретін мектептің алаңында өткен жиынды Алматы қаласының әкімдігі, прокуратурасы, Полиция департаменті және Білім басқармасы бірлесіп ұйымдастырды. Іс-шараға қала прокуроры Серік Кәріпбеков, Полиция департаментінің бастығы, полиция генерал-майоры Айдын Кабдулдинов, Білім басқармасының басшысы Сәкен Аралбаев және Наурызбай аудандық білім бөлімінің басшысы Салтанат Құсайынова қатысты.

Жиын барысында оқушыларға күнделікті өмірде кездесуі мүмкін қауіпті жағдайлар арнайы қойылымдар арқылы көрсетілді. Сонымен қатар, велосипед пен самокатты қауіпсіз пайдалану тәртібі түсіндірілді. Сондай-ақ, тәртіп сақшылары оқушыларға бағдаршамның жасыл түсі жанған күннің өзінде сақ болуды, велосипед пен самокатты жаяу жүргіншілер өткелінен жетектеп өткізуді ескертті.

Жол қауіпсіздігімен қатар балалардың жеке басының қауіпсіздігіне де назар аударылды. «Бейтаныс адамнан сақтан!» қойылымында бөгде адамның баланы алдап, көлігіне отырғызуға әрекеттенуі көрсетілді. Ал буллингке арналған көріністе қатарластарын қорлау, кемсіту және күш көрсету әрекеттерінің салдары түсіндірілді.

Полиция инспекторлары оқушыларға өзгені қорлау, кемсіту, қорқыту және жүйелі түрде қудалау заң бойынша жауапкершілікке әкелуі мүмкін екенін ескертті. Атап айтқанда, Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 127-2-бабында кәмелетке толмаған адамды жәбірлеуге қатысты жауаптылық қарастырылған. №221 жалпы білім беретін мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Ғазиза Бақытжанованың айтуынша, мұндай тәжірибелік сабақтар балалардың

қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді.

«Басты мақсатымыз – балаларды жолдағы қауіпті жағдайларды алдын ала танып, дұрыс шешім қабылдауға үйрету. Интерактивті форматтың арқасында оқушылар ақпаратты жақсы қабылдады. Сонымен қатар, буллингтің, қорқыту мен күш көрсетудің алдын алу мәселелерін де қамтыдық», – деді Ғазиза Бақытжанова.

Жиын барысында Бауыржан Момышұлы атындағы әскери-спорттық колледж ұлдары саптық шеру көрсетті. Кинолог мамандар қызметтік иттердің күдікті заттарды іздеу тәсілдерін таныстырса, арнайы жасақ қызметкерлері кәсіби шеберліктерін паш етті. Айта кетейік, оқу-жаттығу өткен №221 мектепте бүгінде 2371 оқушы қазақ тілінде білім алады.

Оқу-жаттығудың ерекшелігі – балалардың әрбір қауіпті жағдайды көрініс арқылы бақылап, оның шешімін өздері іздеуінде. Бұл тәсіл оқушылардың теориялық білімін бекітіп қана қоймай, күтпеген жағдайда дұрыс әрі жылдам әрекет ету дағдыларын дамытуға бағытталды.

Дастан ҚАСТАЙ.
Сурет: Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

ЦИФРЛЫ АЛМАТЫ

«Пошташыға» алданып қалмаңыз!

Қағаз хаттан цифрлық қызметке дейінгі жол: пошта байланысы қалай өзгеріп жатыр? «Қазпоштаның» Алматыдағы бөлімшесінің өкілдері Өңірлік коммуникациялар қызметі алаңында өткен брифингте осы туралы айтып берді.

Спикерлер пошта қызметкерлері болып танысатын алаяқтарды қалай тануға болатынын, сәлемдеме жоғалып кеткен жағдайда не істеу керектігін және EMS жедел жеткізу қызметінің қандай мүмкіндік ұсынатынын толық түсіндіріп берді.

«Қазпошта» клиенттерге ешқашан қорқырау шалмайтынын, код сұрамайтынын ескеру керек. Бұл – ең бастысы. Екіншіден, «Қазпошта» ешқашан сілтеме жібермейді, сол сілтемеге өтіп, қандай да бір әрекет жасауды тағы талап етпейді. Біздің жұмысымыз ашық. Егер қаржылық қызмет туралы айтар болсақ, олар «Қазпоштаның» бөлімшелер желісі мен мобильді қосымша арқылы қолжетімді», – дейді бөлімше директорының бизнес жөніндегі орынбасары Бексұлтан Ағаділов.

Брифинг барысында сәлемдемелердің жоғалып кететін жағдайлар өте сирек кездесетінін атап өтті. Алайда, заттың жоғалғаны расталса, компания клиенттің өтінішін қабылдап, тексеру жүргізеді. Бөлімше директорының EMS қызметі жөніндегі орынбасары Тілеуқұл Имашеваның айтуынша, компанияның кінәсі расталған жағдайда өтемақы мөлшері сәлемдеменің бағаланған-бағаланбағанына байланысты болмақ. Егер жөнелтуші сәлемдеменің бағалау құнын көрсетсе, оның құны толық өтеледі. Ал бағаланба-

ған сәлемдеменің жөнелткендегі ақысы қайтарылады.

Алматы мен Астана арасында жеткізу үшін EMS қызметін пайдалануға болады. Бұл бағытта тапсырысыңыз бір тәулік ішінде қолға тиеді.

«EMS қызметі – жедел пошта. Яғни клиентке қандай да бір құжатты немесе шұғыл сәлемдемені Қазақстан бойынша да, шетелге де тез жіберу қажет болса, осы қызметті таңдай алады. Қызметтің ерекшелігі – сәлемдеме тездетіп жеткізіледі. Негізінен әуе тасымалы пайдаланылады», – деді Тілеуқұл Имашева.

Алматының ішінде пошта тасымалдау жүйесі де өзгеріп жатыр. Бір айдан астам уақыт бойы бөлімшелер арасындағы жөнелтілім алмасу түнгі уақытта, сағат 22.00-ден 06.00-ге дейін жүзеге аса бастады. «Түнгі маршрут» жобасы көліктерге күндізгі кептелісті айналып өтуге мүмкіндік береді.

«Маршруттық көліктеріміз, яғни айналма жолмен жүретін машиналар бөлімшеге жеткенше, шамамен, 4-5 сағат уақыт кететін. Қазір бұл уақытты екі-үш есеге қысқарттық», – деді бөлімшенің директоры Нұркен Рүстем.

Тасымалдау жүйесін жаңғыртудың келесі қадамы электр көліктеріне байланысты. Филиал директорының әкімшілік-шаруашылық қызмет жөніндегі орынбасары Мирас Айнабековтің айтуынша, 2027 жылы «Қазпошта» пошта-логистикалық тасымалға арналған шамамен, 70 электромобиль сатып алуды жоспарлап отыр. Сонымен қатар, компания қашықтан қызмет көрсетуді де дамытып жатыр. Мобильді қосымшаны пайдаланушылар саны 899 мың адамға жетсе, оны күн сайын шамамен, 25 мың адам пайдаланады.

Нұржамал ӘЛІШ.

ЖАЛҒАН ЖАРНАМА ЖАРҒА ЖЫҒАДЫ

Саяси өміріміздегі қоғамдық даму бағытында әлеуметтік аударымдар кезінде де, өкінішке қарай, азаматтарды алдауға бағытталған жалған ұсыныстар кездеседі. Яғни әлеуметтік желілерде «төлемді рәсімдеп береміз», «бала күтіміне байланысты төлемді ұзартамыз», «жұмыссыздық бойынша төлем шығарып береміз» деген жарнамалар тарауда.

ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі азаматтарды мұндай ұсыныстарға сақтықпен қарауға шақырады. Жалпы, мемлекет пен азамат арасындағы әлеуметтік жауапкершілік әлеуметтік қорғау жүйесінің тиімділігі мен қолжетімділігін қамтамасыз етеді.

Елімізде жұмыс берушілер қызметкерлері үшін Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорынан әлеуметтік аударымдар жүргізеді. Яғни әлеуметтік тәуекелдер туындаған жағдайда азаматтарға қолдау көрсетіледі. Осы төлемді алу үшін әлеуметтік желідегі жалған «қамқор-делдалдардың» көмегіне жүгінудің қажеті жоқ. Оның тәртібі Әлеуметтік кодексте нақты белгіленген.

Қор мәліметіне сүйенсек, биылғы қаңтар–тамыз айларында 1 млн. 64 мың адамға әлеуметтік төлем берілген. Төлемдердің жалпы сомасы шамамен, 527 млрд. теңгегі құраған.

Тақырыпқа орай Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры Алматы қаласы бойынша филиалының директоры Ләззат Сағынбекованы сөзге тартып, аталған жүйеде әлеуметтік

тәуекел бойынша қанша төлем қарастырылғанын сұрады.

– Алты төлем қарастырылған. Олар – еңбекке қабілеттілігінен; асыраушысынан; жұмысынан; жүктілік және босануға, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты кірістен; сондай-ақ бала бір жарым жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты кірістен айырылу жағдайлары. Бұл ретте әлеуметтік төлемнің әр түріне қойылатын талаптарды білу маңызды. МӘСҚ төлем алу үшін қажетті ақпаратты тексеруге және қажет болған жағдайда қосымша мәлімет сұратуға құқылы. Құқықтық органдар мен Қор жалған еңбек қатынастары рәсімдеу фактілерін де анықтап отыр. Сондықтан біреудің кеңесімен жалған жұмысқа орналасуды рәсімдеу, шындыққа сәйкес келмейтін мәлімет беру, сондай-ақ жалған құжат ұсыну азаматтың өзіне қиындық тудыруы мүмкін, – дейді Ләззат Суанбайқызы.

Егер әлеуметтік төлемді заңсыз алу фактісі анықталса, төленген қаражат заңда белгіленген тәртіппен қайтарылуы мүмкін. Ал төлем алу үшін әдейі жалған мәлімет беру алаяқтық ретінде бағалануы ықтимал. Мысалы, 2025 жылы еліміздің 12 өңірінде әлеуметтік төлемдерді заңсыз алуға байланысты 30-дан астам қылмыстық іс қозғалған. Оның ішінде бес өңірде 7 сот үкімі шығарылған. Тергеу барысында азаматтардың Instagram және басқа да әлеуметтік желілердегі жарнамаларға сеніп, заңсыз төлем алу схемаларына тартылғаны анықталған.

Ең бастысы – әлеуметтік желілердегі жалған жарнама мен ресми ақпаратты ажырата білу маңызды.

Нұржамал ЖҰМАҒАЛИҚЫЗЫ.

ТҰЛҒАТАНУ

Қазақстан Республикасының Ұлттық орталық музейінде қазақ кәсіби театр және кино өнерінің қалыптасуына айрықша үлес қосқан Серке (Серәлі) Қожамқұловтың 130 жылдығына, қазақ операсы, театр және кино өнерінің көрнекті өкілі Кәукен Кенжетаевтың 110 жылдығына арналған көрме ашылды.

һартас» фильмдерімен танымал. Ол опера әншісі, театр және кино актері, режиссер, драматург әрі ұстаз ретінде ұлттық өнердің өркендеуіне елеулі еңбек сіңірді. Оның да мол шығармашылық мұрасы кейінгі ұрпақ үшін құнды рухани қазына болып қала бермек.

Көрменің ашылу салтанатына қос тұлғаның ұрпағы да қатысты. Серке Қожамқұловтың аяулы қыздары – Мәрия мен Салиха апайлар әкелерін аналарының қалай қадір тұтқаны, балаларының алдында әке беделін барынша биіктетіп отырғаны және отбасындағы жылылық туралы тебірене әңгімеледі.

Ал Кәукен Кенжетаевтың немересі – Әсел Кенжетаева атасының өзімен үзеңгілес болған өнер майталмандарының басынан өткен қызықты жайттарды, әзіл-қалжыңдарды кезінде жазып жүргенін, сол езутартар қысқа оқиғаларды, атасына құрметі ретінде, басын қосып «Кәукен кафе» деген атаумен шағын кітап шығарғанын жеткізді. Кітапты музей қорына сыйға тартты.

Қос таланттың құрметіне ұйымдастырылған көрменің басты ерекшелігі – екі тұлғаның өмірі мен өнеріне қатысты мұралардың музей қорындағы түпнұсқа жәдігерлер арқылы көрсетілуі. Көрермен өнер майталмандарының жеке заттарымен, тарихи құжаттарымен, фотосуреттерімен және олардың өміріне тікелей қатысты өзге де материалдармен таныса алады.

Бұл жәдігерлер қазақ театр және кино өнерінің қалыптасу тарихын тереңірек танып, ұлт мәдениетінің дамуына үлес қосқан тұлғалардың өмірі мен шығармашылығын жаңа қырынан зерделеуге мүмкіндік береді.

Нұржамал ӘЛІШ.

Сурет: Қайрат ҚОНЫСБАЕВ.

КИНО КОРИФЕЙЛЕРІ

«Кино өнерінің саңлақтары» деп айдар қойылған мерейтойлық көрме қос тұлғаның өмір жолын үндестіріп, XX ғасырдағы қазақ өнерінің қалыптасуы мен өркендеуінің маңызды кезеңдерін қамтып, ұлттық театр мен операдан бастап, кәсіби кинокеңістіктің дамуына дейінгі шығармашылық сабақтастықты көрсетуге тырысқан.

Көрменің ашылу салтанатында сөз сөйлеген белгілі театр және кино актері Айдос Бектемір Серке Қожамқұлов пен Кәукен Кенжетаевтың сахнада қалыптастырған актерлік мектебі мен опера өнеріндегі шығармашылық бейнесі туралы айтып, жылы естеліктерін бөлісті.

Серке Қожамқұлов – театр сахнасы мен «Амангелді», «Қозы Көрпеш – Баян сұлу», «Ақан сері – Ақтоқты», «Еңлік – Кебек» «Абай әні», «Алдар көсе», «Біздің сүйікті дәрігер» сынды фильмдерде актерлік шеберлігін айқын көрсеткен актер. Сан қырлы сахналық бейнелері мен кинодағы жарқын рөлдері арқылы халықтың ыстық ықыласына бөленіп, қазақ актерлік өнерінің дамуына өлшеусіз еңбек сіңірді.

Оның шығармашылық мұрасы ұлттық театр мен кино тарихының алтын қорынан ерекше орын алған.

Ал Кәукен Кенжетаев көпшілікке «Біздің сүйікті дәрігер», «Ән қанатында», «Қыз Жібек», «Тұлпардың ізімен», «Гау-

ШЫҢҒЫС АЙТМАТОВ – 100

«АРҚАУ»

қазақ пен қырғызға ортақ көрме

Алматы галереясында заңғар жазушы Шыңғыс Айтматовтың туғанына 100 жыл толуына орай «Арқау» халықаралық көрмесі ашылды. Мұнда қырғызстандық төрт суретшінің 65 туындысы қойылған.

Көрменің негізіне Шыңғыс Айтматовтың әдеби мұрасын көркемдік тұрғыдан жаңаша пайымдау идеясы алынған. Суретшілер жазушы шығармаларының сюжетіне, кейіпкерлері мен образдарына жүгініп, оларды бейнелеу өнері арқылы жеткізеді. Қырғыз Республикасы Суретшілер одағының мүшелері Кубанычбек Ибрагимов, Бахрамжон Темиров, Садық Мурзаканов және Азиз Сулайманов туындыларын ұсынды.

Қазақстан мен Қырғызстан арасындағы мәдени байланысты дамытуға бағытталған көрме Алматы қаласының Мәдениет басқармасы мен ТҮРКСОЙ халықаралық түркі мәдениеті ұйымының қолдауымен, Қырғыз

Республикасы Суретшілер одағы мен Қазақстан Республикасы Суретшілер одағының атсалысуымен өтіп жатыр. Көрменің ашылу рәсіміне Қырғыз Республикасының Алматыдағы Бас консулы, түркі мемлекеттері консулдық мекемелерінің өкілдері, суретшілер, мәдениет қайраткерлері қатысты.

«Қазақ пен қырғыз суретшілерінің тілі мен дүниетанымы өте ұқсас, көркемөнердегі бағыттары да жақын. Қырғыз елінде жақсы сурет академиясы қалыптасқан. Бұрын Кеңес Одағы кезінде біраз қырғыз суретшілері біздегі Театр және көркемсурет институтында оқыды. Сол кезден бастап байланысымыз үзілген емес. Жақында Өмірәлі Исмаилов пен Мәжит Байтенов

Айтиев атындағы Қырғыз Ұлттық бейнелеу өнері мұражайында көрмесін өткізді. Бүгінгі көрмені Шыңғыс Айтматовтың шығармаларына арнап отырмыз. Қырғыз суретшілерінің бәрімізге ортақ тақырыптарға басқаша көзбен қарайтынына, өзгеше қырынан ұсынатынына қызығамыз», – деді Қазақстан Суретшілер одағының төрағасы Өмірбек Жұманиязов.

Қазақ пен қырғызға ортақ қаламгер, заңғар жазушы Шыңғыс Айтматовтың ғасырлық тойы жыл басынан бері екі елде де мәдени іс-шаралармен атап өтілуде. Бұған дейін қаламызда Ш.Айтматов шығармаларына арналған мерекелік кештер, әдеби-мәдени басқосулар өткен болатын.

Ал Қырғыз Республикасы Суретшілер одағының мүшесі Бахромжан Темиров Шығыс Айтматов шығармаларына арналған көрменің Алматы сынды қазақ руханиятының ордасында өтіп жатуының өзіндік мәні жоғары деп санайды:

«Сұлу да әсем Алматы қаласына келіп, Шыңғыс Айтматовтың 100 жылдығына орай ұйымдастырылып жатқан ауқымды көрмеге қатысу мен үшін үлкен мәртебе әрі зор қуаныш. Арнайылап осы көрмеге жиырмаға жуық авторлық туындымды әкеліп, көпшілік назарына ұсындым. Туындыларымның тақырып ауқымы кең. Күнделікті өмір тынысы, тұрмыстағы шынайы оқиғалар мен елімнің тарихына қатысты терең дүниелерді қамтуға тырыстым. Әсіресе, ерекше ықыласпен салған «Маған көңіл бұр» атты картинадағы қызым мен мысығының бейнесі өзіме де өте ыстық. Шығармашылығымның негізгі арқауы – айналадағы өмір ағымы, көзбен көріп, көңілге түйген алуан түрлі оқиғалар мен әсерлер», – дейді суретші.

Айта кетейік, көрме 7 қарашаға дейін қала тұрғындары мен қала қонақтары үшін ашық болады.

Гүлжанат СЕМБАЕВА.

Сурет: Қайрат ҚОНЫСБАЕВ.

ТІЛШІ ТАЛДАУЫ

ДИПЛОММЕН – ЖҰМЫСҚА

Төрт жыл бойы білім алып, диплом үшін талпынған түлек оқуын аяқтаған соң жаңа сынаққа тап болады. Қолында дипломы бар, бірақ алдынан «тәжірибеңіз бар ма?» деген сұрақ шығады. Тәжірибесі болмаса, жұмысқа қабылданбайды. Ал оны жинау үшін ең алдымен жұмыс керек. Бұл – еңбек жолын енді бастаған мыңдаған жастың басындағы мәселе.

Диплом алған әрбір жастың алдынан «енді қайда барамын?» деген сауал шығады. Осы тұста жастардың алғашқы еңбек тәжірибесін жинауына мүмкіндік беретін «Жастар практикасы» бағдарламасы маңызды құралдың біріне айналып отыр. Бағдарламаның мүмкіндігі мен оған қойылатын талаптары жайлы Алматы қаласы Еңбек мобильділігі орталығы директорының орынбасары Әділет Жаңабаевтан

білдік. Оның айтуынша «Жастар практикасы» – түлектерге кәсібі немесе мамандығы бойынша алғашқы жұмыс тәжірибесін алуға мүмкіндік беретін бағдарлама. Биылғы 24 қыркүйектегі жағдай бойынша Алматы қаласында «Жастар практикасы» аясында 211 жас маманға жолдама беріліп, олар жұмысқа орналастырылды.

«Басты кедергілердің бірі – еңбек нарығындағы жұмыс берушілердің талаптары мен жастардың кәсіби дайындықтарының сәйкес келмеуі. Сонымен қатар, жас мамандардың тәжірибесі аз болғандықтан, жұмыс берушілер тарапынан қосымша талаптар қойылады. Осы мәселені жүйелі түрде шешу үшін қалада ауқымды жұмыстар атқарылып жатыр», – деді Әділет Жаңабаев.

Білімі мен мамандығына сәйкес келетін бос жұмыс орындарын табуға көмектесетін негізгі құралдардың бірі – Enbek.kz электрондық еңбек биржасы. Қазір белсенді қолданылуда. Мысалы, 2026 жылы портал арқылы «Жастар практикасы» бойынша 1112 бос жұмыс орны

ұсынылған. Негізгі сұраныс білім беру, қаржы, IT, заң және медицина салаларында байқалады. Екіншіден, осы жылдан бастап заңнамаға тиісті өзгерістер енгізіліп, жұмыс берушілердің жастарды тұрақты жұмысқа орналастыруына бағытталған талаптар қатаңдатылды. Енді олар бұған дейін «Жастар практикасына» қатысқан азаматтарды міндетті түрде тұрақты жұмысқа қабылдауы тиіс. Үшіншіден, жұмыс берушілермен тікелей байланыс орнатылып, жастардың тек уақытша тәжірибе жинақтап қана қоймай, алған тәжірибесін тұрақты жұмыспен ұштастыруына ерекше назар аударылуда.

Біз тілдескен жас маман Мерей Жұматай да еңбек жолын «Жастар практикасы» арқылы бастаған екен. Ол «Қазақ радиосында» тәжірибеден өтіп, алты айдан кейін сол жерде тұрақты жұмысқа қабылданған.

«Бұл бағдарлама маған мамандығым бойынша алғашқы қадам жасауға мүмкіндік берді. Тәжірибелі әріптестерімнің жанында жүріп, олардың жұмыс тәсілін үйрендім. Жұмыс барысында теориялық білімнің жеткіліксіз тұстарын түсініп, көп нәрсені тәжірибе арқылы меңгердім», – дейді «Қазақ радиосының» журналисі Мерей Жұматай.

Оның айтуынша, практика кезіндегі ең маңыздысы – жас маманға нақты жұмыс сеніп тапсырылып, өзін маман ретінде көрсетуіне мүмкіндік берілуі.

Дегенмен, практикадан кейін тұрақты жұмысқа қалу әр жасқа бірдей бұйыра бермейді. Мерейдің айтуынша, кей жағдайда мекемеде бос орынның болмауы немесе жұмыс жағдайының немесе уақытының сәйкес келмеуі жастарды басқа жерден жұмыс іздеуге мәжбүр етеді. Сондықтан практикадан өту еңбек жолының бастамасы болғанымен, одан кейінгі кезең де маңызды.

Айдана Жанбатырова оқуын енді ғана аяқтап, «Жастар практикасы» арқылы жұмысқа орналасқан. Қазір ол өз қаласындағы Х.Бөкеева атындағы қазақ драма театрда актриса болып жұмыс істеп жүр.

«Оқуымды аяқтағаннан кейін уақыт жоғалтпай өз мамандығым бойынша жұмысқа орналасу мен үшін маңызды болды. Бұған дейін де театр саласында тәжірибем болған, сондықтан «Жастар практикасы» арқылы сол тәжірибемді әрі қарай шыңдауға мүмкіндік алдым. Практика кезінде театрдың күнделікті жұмысымен жақынырақ танысып, аға буын әріптестеріммен бірге жұмыс істеу арқылы кәсіби тұрғыдан көп нәрсе үйреніп жүрмін.

Оқуымды аяқтағаннан кейін мамандығым бойынша еңбек жолымды жалғастыруыма осы бағдарламаның септігі тиді, – дейді жас актриса.

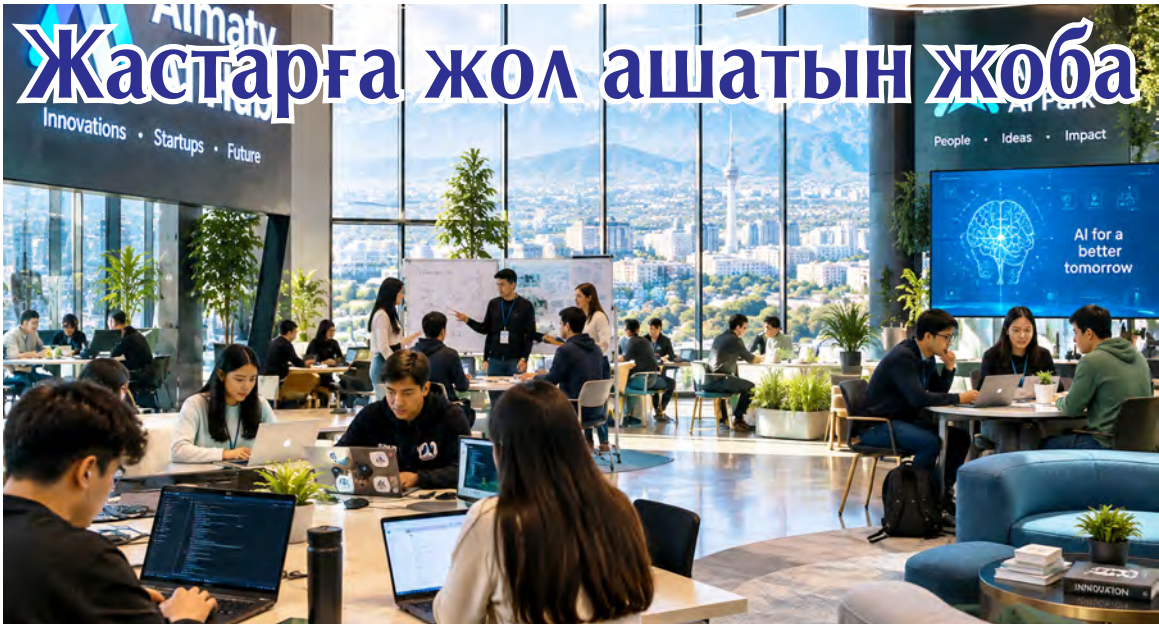
Айдана мен Мерейдің тәжірибесі әртүрлі болғанымен, екеуіне ортақ тұс – оқу орнын аяқтағаннан кейін кәсіби ортаға біртіндеп бейімделуі. Сондықтан «Жастар практикасының» басты нәтижесі – жастарды уақытша жұмыспен қамту ғана емес, олардың еңбек нарығына бейімделуіне жол ашу.

Аяжан СЕРІКҚЫЗЫ.
Коллаж: Нұрбосын ӨРІСҰЛЫ.

КРЕАТИВТІ ИНДУСТРИЯ

Алғаш рет қала билігі Алматы AI Hub пен Алматы AI Park жобалары туралы хабарлағанда, көпшіліктің көкейінде күдік болғаны рас. Өйткені, жаңа нысанның бой көтергені бір бөлек те, оның қалаға нақты пайда әкелуі бір бөлек. Сондықтан Алматы AI Hub пен Алматы AI Park-тың Алматыға не беретіні, жастарға қандай мүмкіндік ашатыны және IT саласының дамуына қалай ықпал ететіні маңызды.

Бүгінде жобаларды жүзеге асыру жұмыстары басталып, ендігі назар олардың нақты нәтижесіне ауып отыр. Алматы AI Hub үшін ауданы 9,4 мың шаршы метрден асатын ғимарат қайта жаңғыртылып жатыр. Мұнда 556 жұмыс орнына арналған кеңістік, стартап-компаниялардың кеңселері, білім беру сыныптары, шағын зертханалар мен кездесу залдары қарастырылған. Ал Алматы AI Park – бұдан да ауқымды жоба. Кешенге 4,9 гектар жер қарастырылған. Ғимараттардың жалпы ауданы шамамен, 76 мың шаршы метр болады. Оның құрамына ғылыми-зерттеу зертханалары, технологиялық компаниялардың кеңселері, инкубатор, акселератор және мамандар

даярлауға арналған оқу орны кіруі жоспарланған.

Алматы AI Hub пен Алматы AI Park бір-бірін толықтыратын жобалар болғанымен, ауқымы мен міндеті жағынан ерекшеленеді. AI Hub-та білім алу, мамандармен тәжірибе алмасу, стартаптарға алғашқы қадам жасау және технологиялық компаниялардың бір ортада жұмыс істеуі маңызды орын алады. Ал AI Park ғылыми зерттеу мен технологиялық әзірлемелерді дамытуға арналған ауқымды экожүйе ретінде жоспарланған. Мысалы, бұларды қа-

рапайым тілмен түсіндіруге болады. Жас маман жасанды интеллект көмегімен жұмыс істейтін қосымша жасағысы келді делік. Ол алдымен қажетті білімді меңгеріп, идеясын сынақтан өткізіп, команда жинауы керек. Кейін жобасын жетілдіру үшін тәжірибелі әзірлеушілермен жұмыс істеп, зерттеу жүргізуге немесе қаржы тартуға қажеттілік туындауы мүмкін. Осындай кезеңдердің бәрінде қолдау табуға мүмкіндік болса, жас маманға өз идеясын дамыту оңайырақ болады.

Бұл жобалар туралы жастардың да пікірін білуді жөн көрдік. Қазір Алматыдағы компаниялардың бірінде IT маманы болып жұмыс істейтін Бекнұр Қазыбекұлы мұндай орталықтар қаланың технологиялық дамуына серпін бере алады деп есептейді.

«Алматы AI Hub пен Алматы AI Park-те тәжірибелі IT мамандары, жас әзірлеушілер мен өз идеясы бар студенттер бір ортада жиналып, бір-бірімен танысып, бірге жұмыс істеуіне жол ашуы. Ең бастысы – мұнда тек дайын шетелдік бағдарламалар мен жасанды ин-

теллект құралдарын пайдалануды үйреніп қана қоймай, өзіміздің елімізге, Алматы қаласына арналған IT-өнімдерімізді әзірлеуге де басымдық берілсе жақсы. Осы бағытта жүйелі жұмыс жүргізіліп, университеттер мен компаниялар бірлесіп жұмыс істесе, Алматы шын мәнінде Орта Азияның аймақтық технологиялық орталыққа айналуына толық мүмкіндік бар», – дейді Бекнұр Қазыбекұлы.

Технологиялық орталықтардың тағы бір маңызды міндеті – стартаптарды дамытуға жағдай жасау. Стартаптың басталуы үшін міндетті түрде үлкен қаржы немесе кеңсе қажет емес. Кейде қарапайым идеяның өзі нақты мәселені шешуге бағытталуы мүмкін. Бірақ оны дайын өнімге айналдыру үшін жүйелі жұмыс керек. Мысалы, шағын кәсіпкер тапсырыстарды басқаруды жеңілдететін бағдарлама іздейді. Білім беру ұйымына оқушылардың үлгерімін талдайтын жүйе қажет болуы мүмкін.

Ал логистика саласындағы компания тасымал бағытын оңтайландыруға көмектесетін құралға қызығуы ықтимал. Осындай қажеттіліктерді зерттеп, соған сай өнім әзірлеу – технологиялық кәсіпкерліктің бір бағыты. Алматы AI Hub пен Алматы AI Park осындай идеялардың дамуына жағдай жасай алса, олардың пайдасы IT саласымен ғана шектелмейді.

Аяжан ҚУАНЫШОВА.

МЕГАПОЛИСТІҢ МЕДИЦИНАСЫ

Бұл жылдың да көбі өтіп, азы қалды. Сондықтан оны түйіндейтін уақыт та алыс емес. Ал мегаполистің медицинасындағы ауыз толтырып айтарлық биылғы жаңалықтар әзірге қандай?

Сәл шегініс. Денсаулық саласының инфрақұрылымын жақсартуға 2024 жылы 26,3 млрд. теңге бөлінген болса, 2025 жылы қаржыландыру көлемі 69,4 млрд. теңгеге жеткен. Сонымен қатар, 2025 жылғы қала бюджетінен денсаулық сақтау саласына 55,8 млрд. теңге қарастырылған болатын. Мұндай инвестициялар жаңа емханалар салуға, ауруханаларды күрделі жөндеуге, заманауи медициналық жабдықтар сатып алуға және цифрлық технологияларды енгізуге бағытталды. Ал жалпы Алматының денсаулық сақтау жүйесіне былтыр 344,7 млрд. теңге, биыл 367,6 млрд. теңге қаражат қарастырылған. Былтыр мегаполисте 15 денсаулық сақтау нысаны күрделі жөндеуден өтті. Ал 2026 жыл басталар тұста бірден 6 жаңа емхана пайдалануға берілді. Биылғы көрсеткіш те жаман емес.

АЛАТАУ АУДАНЫ. «Саялы» шағынауданында бір ауысымда 200 адамды қабылдауға қауқарлы отбасылық-дәрігерлік амбулатория ашылды. Ол «Саялы-1», «Саялы-2» және «Көкқайнар» маңындағы тұрғындарға қызмет көрсетеді. Алатаулықтарға отбасылық дәрігерлер мен педиатрлардың көмегін алуға мүмкіндік береді.

АЛМАЛЫ АУДАНЫ. Әйтеке би көшесінде салынып жатқан емхананың аумағы 8 мың шаршы метрден асады. Бес қабатты ғимарат шамамен, 30 мың тұрғынға қызмет көрсетуге есептелген. Онда терапия және педиатрия бөлімшелері, жалпы практика дәрігерлері, әйелдер консультациясы, амбулаториялық хирургия орталығы және күндізгі стационар жұмыс істейтін болады.

ӘУЕЗОВ АУДАНЫ. Қазір №16 емханаға күрделі жөндеу жүргізу мен ғимаратты күшейту жұмысы аяқталып қалды. Ал №2 Балалар қалалық клиникалық ауруханасының аумағында ауданы 11,7 мың

шаршы метр болатын, 67 төсек-орынға арналған жаңа үш қабатты ғимарат салынып жатыр. Жобаның құны 15,4 млрд. теңге.

БОСТАНДЫҚ АУДАНЫ. Биылғы маусымда №37 емхана ашылды. Медициналық мекеме ауысымына 500 адамды қабылдауға есептелген. Тағы бір жоба «Нұр-Алатау» шағынауданында жүзеге асады. Мұнда ауысымына 500 адам қабылдайтын емхана салу үшін жер учаскесі бөлінді. Қазіргі уақытта жобалық-сметалық құжаттамасын мемлекеттік сараптамадан қайта өткізу үшін пысықталып жатыр.

ЖЕТІСУ АУДАНЫ. «Құлагер» алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсету орталығы ашылды. Мекеме заманауи құрал-жабдықтармен толық қамтамасыз етілген. Тәулігіне 300 адамға дейін қабылдай алады. №1 қалалық емхананың жаңа филиалы ашылған. Онда цифрлық рентген, УДЗ, физиотерапия және оңалту кабинеттері бар.

МЕДЕУ АУДАНЫ. №2 перзентханының жаңа ғимаратының құрылысы жалғасып жатыр. Онда медициналық көмектің толық циклі қарастырылған. Мұнда босандыру және босанғаннан кейінгі

бөлімшелер, жүкті әйелдер мен босанған әйелдерге арналған жансақтау және қарқынды терапия бөлімшесі, қарқынды терапия палатасы, диагностикалық палата болады.

НАУРЫЗБАЙ АУДАНЫ. «Құрамыс» шағынауданында 500 адамға арналған клиникалық-диагностикалық орталығы бар емхана салынып жатыр. Оны биылғы желтоқсанда аяқтау көзделген. Сонымен қатар, «Шұғыла» шағынауданында 500 адамға арналған емхананың құрылысы жүргізілуде. Оны қараша айында пайдалануға беру жоспарланған. Ал «Ақжарда» 200 адамға арналған отбасылық-дәрігерлік амбулаторияның құрылысы қарқын алған.

ТҮРКСІБ АУДАНЫ. Осы жылдың соңына дейін Айбасов көшесінде бой көтеріп жатқан амбулатория мен Наманганский көшесіндегі емхананың құрылысы аяқталады. Жаңа нысандар аудан тұрғындарына медициналық көмекті жақын әрі қолжетімді етеді. Сонымен қатар, №28 емханаға қарасты дәрігерлік амбулаторияға күрделі жөндеу жүргізілуде. Ол бір ауысымда 40 адамға қызмет көрсетуге есептелген.

Сурет: Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

Бүйректі «үнсіз ағза» деп атайтыны бекер емес. Себебі, бүйрек аурулары көбіне айқын белгісіз дамиды. Мұндай жағдайда алғашқы белгі тапсырылған анализден байқалуы мүмкін. Атап айтқанда, қандағы креатинин деңгейінің жоғарылауы, зәрде ақуыздың немесе қанның анықталуы.

БҮЙРЕК – «ҮНСІЗ АҒЗА»...

Мұндай өзгерісті елемеге болмайды дейді №8 қалалық клиникалық ауруханасы уронефрология бөлімінің нефрологы Жұлдыз Байдәулетова. Оның айтуынша, пациент үшін ең басты қағида – талдаудан өзгеріс анықталған жағдайда тексерілу мәселесін кейінге қалдырмау. Бүйрек қызметінің бұзылу себебі неғұрлым ерте анықталса, жағдайды дер кезінде түзетуге мүмкіндік соғұрлым жоғары болады.

Аталған аурухананың уронефрология бөлімінде созылмалы бүйрек ауруы (СБА), бүйректің жедел зақымдануы (БЖЗ), сондай-ақ бүйрек шумақшалары зақымданатын гломерулярлық ауруды диагностикалау және емдеу жүргізіледі. Мамандар өз жұмысында дәлелді медицина қағидаларын басшылыққа алады. Яғни емдеу тактикасы клиникалық ұсынымдарға, ғылыми зерттеу нәтижелеріне және әр пациенттің жеке ерекшеліктеріне қарай анықталады.

«Біз қажетсіз тексеру мен ем тағайындаудан барынша аулақ болуға тырысамыз. Ең алдымен, нақты адам үшін бүйрек қызметін сақтап қалуға және аурудың болжамын жақсартуға не көмектесетінін анықтаймыз», – дейді нефролог.

Бүйрек қызметі қатты бұзылған пациенттерге көмек көрсету де бөлім жұмысының маңызды бағыттарының бірі. Аталған ауруханада гемодиализ жүргізіледі. Сондықтан медициналық көрсетілім болған жағдайда пациент қажетті мамандандырылған көмекті бір аурухананың өзінде тегін – МӘМС және ТМҚК аясында ала алады. Маманның айтуынша, бүйрек аурулары кезінде тек адамның өзін қалай сезінетініне қарап қорытынды жасауға болмайды. Ауырсынудың немесе басқа да айқын шағымның болмауы бүйрек қызметінің бұзылмағанын білдірмейді.

«Егер талдау нәтижесінде креатинин деңгейі жоғары болса, зәрден ақуыз немесе қан анықталса, ісіну пайда болса, қан қысымы ұзақ уақыт бойы жоғары болып тұрса немесе сізге «созылмалы бүйрек ауруы» диагнозы қойылған болса, оның себебін анықтап, әрі қарай емдеу тактикасын белгілеу маңызды», – дейді Жұлдыз Байдәулетова.

Бетті әзірлеген
Нұржамал ӘЛІШ.

Алматылық кардиологтардың тың белесі

Жүректің құрылымдық аурулары – қазіргі кардиология мен кардиохирургияның қарқынды дамып келе жатқан бағыттарының бірі. Алматы қалалық Кардиология орталығында митральды қақпақшаны емдеудің жаңа аз инвазивті технологиясы енгізілді.

Заманауи технологиялар жүрек қақпақшаларына күрделі араласуларды, соның ішінде қайта жасалатын ашық операцияның қаупі жоғары пациенттерге де, аз инвазивті әдістермен орындауға мүмкіндік береді.

Алматы қалалық Кардиология орталығында УМС Жүрек орталығының мамандары – С.Әлімбаев пен А.Мұсаевтың қатысуымен екі күндік шеберлік сабағы өтті. Онда бірлескен медициналық топ бұрын әр жылдары жүрегіне ашық операция жасалған пациенттерге күрделі аз инвазивті араласуларды орындады.

Шеберлік сабағының негізгі кезеңдерінің бірі – митральды қақпақшаны Valve-in-Ring (ViR) әдісімен транскапикальды имплантациялау бойынша гибриді операция болды. Эндovasкулярлық қақпақша қабырғааралық қолжетім және сол жақ қарыншаның жүрек ұшы арқылы митральды позицияға имплантацияланды.

Кардиохирургтар мен интервенциялық кардиологтардан құралған мультидисциплинарлық команда 74 жастағы пациентке операцияны сәтті орындады. Бұл пациент үшін қайтала-

ма ашық операция жоғары хирургиялық қауіппен байланысты болуы мүмкін еді. Транскапикальды қолжетімділікті пайдалану қайталама стернотомия жасамай-ақ жоғары технологиялық араласуды орындауға мүмкіндік берді.

Жүрекке қайта операция жасау техникалық тұрғыдан күрделі араласулардың қатарына жатады және асқыну қаупі жоғары болады. Мұндай клиникалық жағдайларда заманауи гибриді және транскатетерлік технологиялар емдеу мүмкіндіктерін кеңейтіп, кейбір жағдайларда қайталама ашық операциядан бас тартуға жол ашады.

Алматылық кардиологтар үшін бұл технологияны енгізу – тағы бір маңызды қадам. Ал пациенттерге пайдасы – хирургиялық жарақаты аз болады, оңалтуды ертерек бастайды және қалыпты өмірге тезірек оралады.

ЖЕҢІЛ ӨНЕРКӘСІП

ЖЫЛЫЖАЙЛАРДЫҢ ЖАЙЫ ҚАЛАЙ?

Қазақстан – аграрлы ел. Әсіресе, Алматы мен Алматы облысы сияқты өңірлерде жылыжайлардың едәуір бөлігі шоғырланған. Ғалымдардың пайымынша, кейінгі онжылдықта осы аймақтарда жылыжай кәсібінің маңызы арта түскен...

Бұл саланың дамуы ауыл шаруашылығына да тиімді. Неге десеңіз, әр маусымда баға тұрақтылығын бір деңгейде ұстап, қыста да тұрғындарға жаңа піскен көкөністі дер кезінде жеткізіп беруде септігі мол. Алматыдағы жылыжайлардың жайы қалай, елдегі өнеркәсіп қай деңгейде?

Ғылым дәлелдегендей, жылыжай температурасы қалыпты жағдайда 25C болуы керек. Мәселен, қияр өсіруде жаз айында 4-5 мәрте суару қажет болса, қыста 2 мәртеден. Тамшылатып, жаңбырлатып суару технологиясы – бүгінде шаруашылықта қол жеткен озық тәжірибе. Бұл әдістің суды үнемдеуге, өсімдікке ылғалды дәрежесінде сіңіруіне пайдасы көп.

Қазір Алматы облысында 49 жылыжай бар екен. Олардың жалпы аумағы 87,2 гектарға жетеді. 2025 жылғы дерек бойынша, өңірдегі жылыжайлардан 15,9 мың тонна көкөніс жиналған. Оның 9,3 мың тоннасы – қызанақ, 5,8 мың тоннасы – қияр, 800 тоннасы көк шөп болған.

Ал Алматының индустриялық аймағындағы жылыжай кешені жыл сайын 5-6 мың тоннадай қызанақ пен қияр өсіреді. Мұнда өндірілген жаңа піскен көкөніс дүкен өнімдер азаятын қыс мезгілінде де жеткізіп отырады. Жылыжай шаруашылығы қазір осы аумақта жүзеге асып жатқан тамақ өнеркәсібі саласындағы 17 жобаның қатарына кіреді.

Өңірлік коммуникациялар қызметінде өткен баспасөз жиынында Алматы жылыжай кешенінің директоры Ақмарал Мұхатова өндірісті кеңейтуді көздейтін жоспармен таныстырды. 2016 жылы іске қосылған қаланың индустриялық аймағында жұмыс істей бастаған алғашқы

өндіріс орнының бірі – осы жылыжай кешені. Қазір мұнда өсірілген көкөністі қаланың сауда желісі мен басқа өңірге де жеткізеді.

Алматы жылыжай өндірісінің директоры Ақмарал Мұхатованың айтуынша, көкөністі негізінен қазаннан шілдеге дейін өсіреді екен. Егіс алқабының жалпы көлемі 10,5 гектар: оның 5,5 гектарына қызанақ, қалған 5 гектарына қияр еккен. Кәсіпорында қазір 170-тен астам адам жұмыс істейді.

«Кешеннің өндірістік қуатын кеңейту мәселесі компанияның даму стратегиясы аясында пысықталып жатыр. Қазір біз жылына шамамен, 5-6 мың тонна көкөніс өндіреміз. Бұл қаланың қызанақ пен қиярға деген жылдық жалпы қажеттілігінің шамамен, 11–14 пайызына тең», – дейді спикер. Жылыжай ішін үнемі бақылап отыратындықтан күн суық кезде де өнім алуға болады. Өсімдікті мұнда топырақсыз өсіріп, қоректік ерітіндіні тікелей тамырына жібереді. Автоматты суару жүйесі су мен тыңайтқыштың мөлшерін реттейді, жасанды жарықтандыру күндізгі жарық уақытын ұзартып, қызанақты түкті аралар

тозаңдандырып отырады. Қаладағы сауда желісіне тікелей жеткізу жылыжайдан дүкен сөресіне дейінгі жолды да едәуір қысқартып, көкөністің балғындығын сақтауға сеп болып жатыр.

Қыста энергия құнына тәуелді

«Қазір өнімдеріміз Алматыдағы үлкен сауда желілеріне тікелей жеткізіледі. Импорттық өнімдермен салыстырғанда, біздің бірнеше артықшылығымыз бар. Мәселен, өсімдіктерді биологиялық қорғау әдісін қолданамыз, химиялық пестицидті пайдалануды барынша азайтып, көкөністі қалай өсіретінімізді тұтынушыға ашық көрсетеміз. Жылыжайдан сауда сөресіне дейінгі қысқа жол өнімнің балғындығын сақтауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, қазаннан шілдеге дейінгі өндіріс кезеңі маусымаралық уақыт пен қыста жергілікті көкөністі жеткізуге жағдай жасайды. Дәл осы кезеңде импортқа тәуелділік жағы

ЭНЕРГЕТИКА

ҚУАТ КӨЗІ – БАЙЛЫҚТЫҢ ӨЗІ

Мегаполистегі энергия тұрақтылығы нақты сектордың дамуында айрықша маңызға ие. Қуат көзіне деген қажеттіліктің артуына байланысты энергия тұрақтылығы, балама көздерінің болуы стратегиялық мәні бар салаға айналып келеді. Бұл үрдіс жыл сайын арта түсетіні бұлтартпас шындық. Кім энергияның көзін тапса, сол байлықтың өзін табады. Ал энергияның балама көзін іздеу қазіргі заманның негізгі талаптарының бірі. Қанша қолдансаң да таусылмайтын күн, жел энергияларын пайдалана білген ел ғана экология мен экономикасында қатар дамыта бермек.

Әлемдегі энергия көздерінің үлесін қарастырсақ: күн – 8,7%, жел – шамамен, 8,5%, су энергетикасы – шамамен, 14%, атом энергетикасы – 8,9%, көмір – шамамен, 34%, газ – шамамен, 21%, барлық жаңартылатын энергия көздері бірге – 34%.

Ал Қазақстан энергиясының шамамен, 74%-ын жылу электр станциялары өндірді. Газ турбиналы станциялардың үлесі шамамен, 11%, су электр станцияларының үлесі 8,5%, жел электр станциялары 4,4%, ал күн электр станциялары шамамен, 1,7% болды.

Басқа елдермен салыстырғанда, Қазақстанның күн энергиясын өндіру көлемі аздау екені айтпаса да түсінікті. Осы олқылықтың орнын қалай толтыруға болады, қалай жетілдіруге болады деген сұрақпен ғалымдар айналысып жүр. Біз де солардың біріміз.

Осындай бірдің ойдың жетегімен Алматыдан Қонаев қаласына қарай жолға шықтық. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің, Физика-техникалық факультетінің жылуфизика және техникалық физика кафедрасының докторанттары үшін мұндай сапарлар жиі болып тұрады. Бұл жолғы мақсатымыз – күн энергиясын өндірудегі еліміздегі алғашқы орталықтарының бірі Қонаев қаласында орналасқан 2 МВт күн электр станциясы мен (КЭС) кеңінен та-

нысу болды. Осы салада ғылым мен тәжірибені ұштастырып келе жатқан «Samruk-Green Energy» ЖШС іске асырған бұл күн электр станциясы (КЭС) 13 жылдан бері үздіксіз жұмыс істеп келеді.

2013 жылғы 20 желтоқсанда іске қосылған станцияның аумағы 6 гектарды алып жатыр. Онда 8000 панель жұмыс істеп тұр. Жылдық электр өндіру жобалық көлемі шамамен, 3,6 млн. кВт·сағ. Бұл – Қонаев қаласының бір жылдық электр тұтынуының мөлшермен 9,9% деген сөз.

Бұл станцияның басқалардан ерекшелігі панельдердің шамамен, 70%-ы стационарлық, ал 30%-ы күннің қозғалысы бойынша бағытын өзгертіп тұрады. Күн сәулесінің түсу бағыты бойынша қозғалып, таңнан кешке дейін күнді қуалап, энергияны молынан жинайтын мұндай құрылғының өзіндік құны қымбат болғандықтан көп жерде қолданылмайды. Қазақстанда тек осы жерде ғана бар. Біздің докторанттар үшін осы жағын тереңірек зерттеу қызықты болды. Себебі, ғылымның негізі мақсаты да жоғары нәтижеге талпыну болып табылады.

Күн энергиясын өндіру бойынша Алматы облысы Алматы қаласымен салыстырғанда, әлдеқайда алға озып кеткен. Мысалы, Алматы қаласында небәрі 3 КЭС, Алматы облы-

сында 24 КЭС жұмыс жасап тұр. Осы тұрғыдан алғанда Алматы қаласына бұл салаға көбірек назар аударуға тура келеді. Әрине, қаладағы жазық жердің, бос жатқан жердің жетіспеушілігі бұл көрсеткішке тікелей ықпал етеді. Бірақ әлемдік тәжірибелерге қарасақ, үйлер мен ғимараттардың төбесіне панельдерді орналастыру жағын қарастырған жөн.

Дегенмен, ресми мәлімет бойынша, 2026 жылдың II тоқсанында Қазақстанда 52 КЭС жұмыс істеп тұр. Ал 2026 жылы 3 КЭС іске қосылды. Осы жылы тағы 5 КЭС жобасы басталды. Осы бағытта өсім бар деген сөз. КЭС санынан бөлек сапасын арттыру жағын да зерттегеніміз дұрыс. Себебі, еліміздің көптеген бөліктері жазық дала болып келетіндіктен күннің түсу бұрышы үлкен. Сондықтан панельдерді күн бағыты бойынша өзгеріп отыратын етіп жасау аса тиімді болар еді. Қозғалмайтын панельдермен салыстырғанда, 30%-дан артық тиімділігін көрсетеді.

Екінші бір мәселе – шаң. Панельдердің бетіне қонған шаңның кесірінен энергия алу төмендейді. Қонаев қаласында орналасқан КЭС станиция бастығы Манат Советұлы Жақитовтың айтуынша панельдердегі шаңды үнемі жуу мен сұрту тиімсіз болып табылады.

ерекше жоғары болады», – деді Ақмарал Мұхатова.

Сонымен қатар, қыста өндіріс энергия ресурсының құнына тікелей тәуелді. Спикердің сөзінше, кешен электр энергиясының көтерме нарығына көшкеннен кейін кәсіпорын үшін оның құны екі еседей өскен. Шығынды азайту мақсатында мұнда жарықдиодты жарықтандыру жүйесіне көшуді қарастырып, қуат үнемдеудің басқа да шешімдері зерттеліп жатыр.

Қазіргі уақытта Қазақстанның Жылыжайлар одағымен бірлесіп, жасанды жарықтандыруды пайдаланатын жылыжай кешендері үшін тарифтік тәсілді қайта қарау мәселесі министрліктердің алдында көтерілді.

Алматының тамақ өнеркәсібі индустриялық аймақтағы басқа да өндіріспен қатар дамып келеді. Бұл аумақта қазір 163 компания жұмыс істейді. Олардың жобасына салынған инвестицияның жалпы көлемі 1 трлн. 53 млрд. теңгеден асқан. Мұнда көлік жасау, құрылыс материалын өндіру, ет пен балық өңдеу, кондитерлік және нан-тоқаш өнімін шығаратын кәсіпорындар орналасқан.

2016 жылдан биылға дейін индустриялық аймақта жалпы құны 366 млрд. теңге болатын 62 жоба жүзеге асып, 10 439 жұмыс орны ашылды. 2026 жылдың басынан бері ғана кәсіпорындар 712 млрд. теңгенің өнімін өндіріп, қала бюджетіне 33 млрд. теңге салық түскен.

Биылдың өзінде бес жоба іске қосылып, 345 жұмыс орны құрылыпты. Жыл соңына дейін инвестиция көлемі 6,7 млрд. теңгені құрайтын тағы алты жобаны іске қосу жоспарланып отыр. Олардың жүзеге асырғанның арқасында тағы қосымша 346 жұмыс орны ашылады.

Индустриялық аймақтың үшінші кезеңін дамыту барысында тамақ өндірісі мен агроөнеркәсіптік сектор басым бағыттың қатарында тұр. Әсіресе, өнімді өсіру, өңдеу мен сақтауды бір жүйеге біріктіретін жобаға назар аудармақ.

Гүлжанат СЕМБАЕВА.

Инфографика: Нұрбосын ӨРІСҰЛЫ.

(Басы 12-бетте)

серіктестігінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: Саин көшесі: 2, 2А, 4, 4/1, 4/2, 6, 8, 8А, 10, 12, 14, 14А, 14/1; Райымбек батыр даңғылы: 508,510,512.

№170 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, Саин көшесі, 32, Алматы қаласы Білім басқармасының «Алматы құрылыс-техникалық колледжі» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнының ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: Жұбанов көшесі: 11, 13, 18; Саин көшесі: 16/1, 16/2, 18, 20, 20А, 20/1, 22, 24, 24/1, 26, 26/2, 28.

№171 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, Жұбанов көшесі, 11, Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық басқармасының «Қалалық перинаталдық орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: жабық.

№172 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, Қабдолов көшесі, 28, Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық басқармасының «№5 Қалалық перинтаталдық орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: жабық.

№173 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, 1 шағынауданы, 68Б, Алматы қаласы Білім басқармасының «Арнайы білім беру ұйымы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: Алтынсарин даңғылы: 1, 1/1, 1/2, 1/3; Жұбанов көшесі: 7, 7/1, 9, 68А; Қабдолов көшесі: 22, 1 шағынауданы: 18, 18А, 19, 20А, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 68/3, 68/4.

№174 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, 1 шағынауданы, 37Б, Алматы қаласы Білім басқармасының «№111 гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: 1 шағынауданы: 26А, 41, 42, 43, 44, 45, 45А, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 51 А, 52, 53, 54, 55, 56, 56А, 57, 58, 59, 60.

№175 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, 1 шағынауданы, 76А, Алматы қаласы Білім басқармасының «№97 мектеп-гимназиясы» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорны.

Сайлау учаскесінің шекаралары: 1 шағынауданы: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 корпус 1, 11, 116, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19А, 20, 69, 73, 73А, 74А, 74, 76, 79, 80.

№176 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, 1 шағынауданы, 81, «Нархоз университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы филиалының ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: 3 шағынауданы: 1, 2, 3, 4, 5, 5А, 6, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46/47, 63, 63А, 64, 65; 1 шағынауданы: 81А; Саин көшесі: 83/35А.

№177 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, 1 шағынауданы, 37Б, Алматы қаласы Білім басқармасының «№111 гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: 1 шағынауданы: 21, 21А, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 39А, 40, 41А, 75, 77, 77/3, 78; Ұлықбек көшесі: 40Б.

№178 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, 3 шағынауданы, 52, Алматы қаласы Білім басқармасының «№122 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: 3 шағынауданы: 7, 7А, 8, 9А, 10, 11, 12, 12А, 13, 14, 15, 16, 16А, 17/18, 18, 19, 19А, 19/1, 20, 20А, 20/2,21, 21/1, 22, 23, 24, 25/26, 60.

№179 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, 3 шағынауданы, 41В, «Әуезов ауданы әкімдігі аппаратының жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімі» мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: 3 шағынауданы: 18Б, 27, 28, 29, 30, 30А, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 36А, 36Б, 37, 37А, 38, 38А, 39А, 39Б, 41А, 41В, 57, 72.

№180 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, 3 шағынауданы, 52, Алматы қаласы Білім басқармасының «№122 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: 4 шағынауданы: 1, 1Б, 2, 3, 3А, 3Б, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,10Б, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 27А, 28, 74.

№181 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-1» шағынауданы, 26, Алматы қаласы Білім басқармасының «№133 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-1» шағынауданы: 1, 1А, 2, 3, 4, 4А, 4Б, 5, 6, 7, 7А, 8, 10, 10/3, 11/7, 11/9; Райымбек батыр даңғылы: 514А, 51Б.

№182 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-1» шағынауданы, 26, Алматы қаласы Білім басқармасының «№133 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-1А» шағынауданы: 1, 1Б, 1Б, 3, 4, 5, 6, 25, 26, 27, 28, 28А, 28Б, 29, 30, 30А, 30/3, 31, 31А, 31Б, 32.

№183 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-1» шағынауданы, 26, Алматы қаласы Білім басқармасының «№133 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-1А» шағынауданы: 7, 8, 9, 10, 10А, 10Б, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 26А, 26Б, 27А, 27Б, 33, 34.

№184 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-2» шағынауданы, 69А, Алматы қаласы Білім басқармасының «№121 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-2» шағынауданы: 13, 13А, 13Б, 14, 15, 15А, 52, 53, 54, 66, 66А, 68, 68А, 75, 75А, 76.

№185 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-2» шағынауданы, 69А, Алматы қаласы Білім басқармасының «№121 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-2» шағынауданы: 38, 39, 42, 43, 44, 54А, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 67/1, 69, 70, 71, 72, 73.

№186 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-2» шағынауданы, 69А, Алматы қаласы Білім басқармасының «№121 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-2» шағынауданы: 1, 2, 2/1, 3, 3/1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 9А, 10, 11, 12, 45, 46, 47, 48, 49, 50.

№187 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-2» шағынауданы, 69А, Алматы қаласы Білім басқармасының «№121 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-2» шағынауданы: 16, 16А, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 31/1, 32, 34, 35, 36, 40.

№188 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-3Б» шағынауданы, 27, «Мамандандырылған «Білім-инновация» лицей-интернаты» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-3Б» шағынауданы:

2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 22, 25, 27, 29, 30А, 32, 34, 38; «Баян ауыл» шағынауданы: 1, 2, 3А, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24А, 25, 25А, 26, 27, 28, 30А, 31А, 31, 31/1,32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 41, 42А, 42, 43, 44, 45, 46Б, 46, 47А, 47, 48, 49, 50, 54А, 54, 55, 56, 57, 59, 61А, 62, 63; «Баян ауыл-2» шағынауданы: 4, 5, 12, 13.

№189 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-3А» шағынауданы, 54, Алматы қаласы Білім басқармасының «Қожа Ахмет Яссауи атындағы №123 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-3» шағынауданы: 1, 1/1, 2, 2/1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 10А, 11, 12, 13, 34.

№190 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-3А» шағынауданы, 54, Алматы қаласы Білім басқармасының «Қожа Ахмет Яссауи атындағы №123 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-3А» шағынауданы: 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 56, 58, 59, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 73, 74, 75, 76, 77, 80, 85, 87, 88, 89, 90, 91.

№191 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-3А» шағынауданы, 54, Алматы қаласы Білім басқармасының «Қожа Ахмет Яссауи атындағы №123 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-3» шағынауданы: 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 25А, 26, 26А, 27, 28, 33; «Ақсай-3А» шағынауданы: 50, 51, 52, 53, 55, 57, 60, 61, 62, 63, 64.

№192 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-4» шағынауданы, 107, Алматы қаласы Білім басқармасының «№132 гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-4» шағынауданы: 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 29А, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41.

№193 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-4» шағынауданы, 107, Алматы қаласы Білім басқармасының «№132 гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-4» шағынауданы: 3, 4, 4А, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 16А, 16Б, 101, 104, 105, 119, 119А, 121, 122, 123.

№194 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-4» шағынауданы, 66, Алматы қаласы Білім басқармасының «№126 мамандырылған-лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-4» шағынауданы: 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 51А, 52, 53, 54, 55, 55/1, 56, 57, 58, 58А, 59, 61.

№195 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-4» шағынауданы, 66, Алматы қаласы Білім басқармасының «№126 мамандандырылған-лицейі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-4» шағынауданы: 67, 67/1, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 102, 103.

№196 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-5» шағынауданы, 15, «Қазақ ұлттық аграрлық университетінің жатақханасы» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорнының ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-5» шағынауданы: 4, 5, 5А, 6, 6А, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20.

№197 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Жетісу-2» шағынауданы, 8Б, Алматы қаласы Білім басқармасының «№117 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Жетісу-2» шағынауданы: 2, 2А, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11/1, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 38Б.

№198 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Жетісу-2» шағынауданы, 8В, Алматы қаласы Білім басқармасының «№141 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Жетісу-1» шағынауданы: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 28А, 29.

№199 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Жетісу-2» шағынауданы, 79, Алматы қаласы білім басқармасының, әлеуметтік мекемелеренің түлектерін бейімдеу және қолдау орталығы – «Жастар үйі» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Жетісу-2» шағынауданы: 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 79, 81, 85.

№200 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Жетісу-1» шағынауданы, 32А, «Халықаралық көліктік-гуманитарлық университет» мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Жетісу-3» шағынауданы: 10, 13, 14, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 59, 60, 61, 64, 65, 66, 67, 69, 71.

№201 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, Сәдуақасов көшесі, 29, «Достық» шағынауданы, Алматы қаласы білім басқармасының «№155 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Жетісу-4» шағынауданы: 1, 2, 3, 2А, 3А, 4, 5, 6, 6А, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25.

№202 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Жетісу-2» шағынауданы, 8Б, Алматы қаласы білім басқармасының «№117 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Жетісу-2» шағынауданы: 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 70А, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80; «Жетісу-3» шағынауданы: 15, 16, 17.

№203 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Жетісу-1» шағынауданы, 32А, «Халықаралық көліктік-гуманитарлық университет» мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Жетісу-1» шағынауданы: 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 51А, 52, 53, 54, 55, 55А; «Жетісу-3» шағынауданы: 15, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

№204 сайлау учаскесі

Орталығы: Алматы қаласы, «Достық» шағынауданы, Жайдарман көшесі, 17А, Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық басқармасының «№15 қалалық емхана» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Достық» шағынауданының Ақжайнақ көшесі: 1, 1А, 2, 3, 4, 5, 6, 7А, 8, 8А, 9, 11/63, 12, 13, 13А, 13/56, 14, 16, 17, 18/61, 18/61 корпус 1, 20, 21, 22, 25, 25/1, 27, 29, 31, 31 корпус 1, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39А, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52А; «Достық» шағынауданының Дастан көшесі: 1, 2, 2А, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10А, 10, 11, 11А, 12, 13, 13А, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 23Б, 24, 25, 26, 27, 27Б, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 47, 49, 50, 51, 52, 52А, 53, 53А, 54, 56, 57, 58/54, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 80А, 82, 84; «Достық» шағынауданының Жайдарман көшесі: 1, 2, 2А, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 8А, 9А, 10А, 10, 11/55, 12, 13А, 13, 14, 15, 15Б, 15А,

(Басы 12-13-беттерде)

234/1, 235, 238, 239, 241, 241А, 241/1, 242/7, 242, 243, 244, 250, 257, 258, 262, 265, 266; «Дубок-2» шағынауданы, «Таугүл» шағынауданы: 19, 21, 29, 35, 44, 75, 95, 98, 112, 128; «Қуаныш» шағынауданы: 1А, 2, 3, 5, 7, 7Б, 7В, 7Д, 7Е, 7/4, 7/5, 8Б, 8В, 8Д, 8Е, 8/3, 10, 11, 11/2, 11Б, 12В, 12, 13, 14, 16, 17А, 17/6, 17/7, 17/11, 21, 26, 28, 29, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 52, 54, 57, 59, 60, 63, 65, 66, 69, 70, 71, 72, 73, 73А; «Таугүл» шағынауданы, Мұстай Кәрім көшесі: 1А, 11В, 17, 18, 20А, 23, 24, 34, 38, 53, 55, 67; «Таугүл» шағынауданы, Цветочная көшесі: 1, 1Г, 1/2, 1/3, 1/7, 1/8, 1/19, 1/20, 1/21, 1/22, 1/24, 3, 5, 7, 9, 11; «Таугүл» шағынауданының Ықылас көшесі: 1, 1А, 1Б, 1В, 18, 2, 3, 3А, 5, 6, 6А, 6/2, 6Г, 7, 7А, 7Б, 7Д, 7Е, 7/2, 8, 8А, 8Б, 8В, 8Е, 8/1, 8/2, 8/3, 10.

№554 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, «Мамыр-1» шағынауданы, 21/1, «Халықаралық көптік-гуманитарлық университет» мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Мамыр-1» шағынауданы: 29, 29/1, 29/2, 29/3, 29/4, 29/5, 29/6, 29/7, 29/8; «Мамыр-4» шағынауданы: 311, 312, 313, 314, 315.

№565 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, Сәдуақасов көшесі, 27, «Достық» шағынаудан, Алматы қаласы Білім басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «А.Розыбакиев атындағы №153 мектеп-гимназиясы» мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Достық» шағынауданы, Ақкөгершін көшесі: 1/37, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 8 корпус 1, 9, 9А, 10, 11, 11А, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 20/1, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 27А, 28, 29, 29/1, 30, 30А, 31, 31Б, 32, 33, 33 корпус 1, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 46/1, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 53А, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 65А, 66, 67, 67/1, 68, 70, 71, 73, 74, 76, 78, 80, 82; «Достық» шағынауданы, Қарахан көшесі: 1, 1А, 3, 4, 5, 5 корпус 1, 7/33, 8, 11, 12, 13, 13А, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 28, 29,

29А, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 44А, 45, 46, 47, 47А, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76А, 78; «Достық» шағынауданы, Қарғалы көшесі: 4, 4 корпус 2, 6, 8, 9, 9 корпус 1, 10, 11, 12, 13А, 14, 14А, 15А, 16, 17, 20, 22, 26, 28, 28А, 29, 32, 34, 35, 36; «Достық» шағынауданы, Кемеңгер көшесі: 1, 2, 3, 4, 4/3, 5, 6, 7, 8, 8А, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 27А, 29, 30, 31, 31А, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 46А, 47, 49, 50, 51, 53, 53А, 53Б, 55, 56, 57, 57А, 57Б, 58, 60, 60 корпус 1, 62, 64, 65, 66, 66/1, 66/2, 67, 70; «Достық» шағынауданы, Манат көшесі: 1А, 2, 3, 4, 5, 6, 6А, 6 корпус 1, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 12/17, 13, 14, 15, 16, 16А, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 26А, 28, 29, 29А, 30, 31, 31А, 32, 32А, 33А, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 45А, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 51А, 52, 54, 56, 58, 60, 62; «Достық» шағынауданы, Яссауи көшесі: 11, 12, 14, 16, 17, 18/23, 19, 20, 21/15, 22, 25, 25А, 30, 31, 35, 36, 41, 42, 44, 50; «Достық» шағынауданы, Сәдуақасов көшесі: 18, 24, 30, 32, 34, 40, 42, 46, 52, 54; «Достық» шағынауданы, Серегін көшесі: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 9 корпус 1, 10, 11, 12, 13, 13 корпус 1, 14, 14 корпус 1, 15, 16/10, 17, 18, 19, 19А, 20, 21А, 21/15, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 33, 34, 35, 36, 36А, 37, 38, 39, 40, 41, 41 корпус 1, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 58А, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 66А, 67, 68, 69, 70, 71, 72А, 72, 73, 76; «Достық» шағынауданы, Сыйластық көшесі: 2, 4, 6, 8, 8А, 8Б, 10, 12, 16, 18, 20А, 20/42, 22, 22А, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 68 корпус 1, 70, 72, 74, 76, 78, 78А, 80, 80А, 80Б; «Достық» шағынауданының Тәуке хан көшесі: 9, 11А, 14, 16, 21, 21 корпус 1, 22, 23, 28, 29, 34, 34 корпус 1, 35, 35А, 40; «Достық» шағынауданы, Трудовая көшесі: 1, 1А, 3, 5А, 7, 7А, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 21А, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 33А, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 53, 53А, 57; «Достық» шағынауданы, Фарида Шаірова көшесі: 11, 12, 16А, 17, 21, 22, 23/48, 27, 28, 33, 34, 34/1, 40, 41, 42.

№582 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, Қабдолов көшесі, 12, Алматы қаласы Білім басқармасының «Алматы технологиялық колледжі» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнының ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: Төле би көшесі: 298, 298/1, 298/3, 298/5, 298/6, 298/7; Өтеген батыр көшесі: 11Д, 11Д корпус 1, 11Д корпус 2, 11Д корпус 3, 11Д корпус 4, 11Д корпус

10, 11Д корпус 6, 11Д корпус 7, 11Д корпус 8, 11Д корпус 9, 11Г, 17Б корпус 1, 17Б корпус 2, 17Б корпус 3, 17/3, 21.

№583 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-2» шағынауданы, 69А, Алматы қаласы Білім басқармасының №121 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-5» шағынауданы: 1, 1А, 2, 3Б, 3Г, 3Г корпус 1, 25, 25 корпус 1, 25 корпус 6, 25 корпус 7.

№584 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, Шәймерденов көшесі, 21, «Таугүл-3» шағынауданы, Алматы қаласы Білім басқармасының «№175 Жаңа Ғасыр гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: Асқаров көшесі: 4, 6, 8, 10, 10А, 14/2, 14/3; Центральная көшесі: 47, 51; «Қарғалы» демалыс үйі: 10, 11, 12, 15, 15А, 16, 19; Жандосов көшесі: 184, 184А, 184Б, 184В, 184В блок 1, 186; «Садовод» бақша серіктестігі: 11, 12, 53, 54, 131, 135, 136, 139, 140, 142, 144, 148, 151, 152, 154, 160, 162А, 163, 163/1, 167, 170, 171, 172, 177, 184, 186, 187, 192, 193, 196, 199, 203, 211; «Ветеран» бақша серіктестігі: 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12; «Восход» бақша серіктестігі: 10, 11, 13, 13/1, 17, 17/1, 18, 19/2, 21/1, 22, 23, 23/1, 24, 24/1, 26, 28/3, 31; Жылыжай шаруашылығы: 1А, 1, 2, 3, 4, 5; Торайғыров көшесі: 53/10, 53/11, 53/15, 53/17, 53/20, 53/21, 53/35, 53/39, 53/44, 53/60, 57; Жазылбек көшесі: 1/5, 1, 1/6, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 9/8, 10, 11, 12, 13/1, 13, 14, 15, 16, 17/8, 17/15, 17, 17/21, 20; «Таугүл-З» шағынауданы: 148Б; «Таугүл» шағынауданының Ықылас көшесі: 127А, 130, 133, 133/5.

№585 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, Цветочная көшесі, 1/14, «ЮО High School» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Таугүл» шағынауданы, Аманжол көшесі: 14, 16, 18, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 36, 38, 46, 48, 48А, 48Б, 50А, 52, 60; «Таугүл» шағынауданының Мұстай Кәрім көшесі: 1, 1В, 2, 2А, 2Б, 2/7, 2/8, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 11А, 11Б, 12, 12/1, 12/2, 12/11, 12/12, 12/13, 12/14, 12/15, 12/16, 12/17, 12/18, 12Д, 12/22, 12/6, 12/7, 12/8, 12/9, 13, 13А, 14, 16, 17/4, 20, 21, 26, 28, 29, 31, 33, 35, 39, 44, 52, 60,

қарай (солтүстік жағы); Щелковская көшесі бойымен солтүстікке қарай (шығыс жағы), Щелковская көшесіндегі №1, 3, 3/1, 5 үйлердің аумақтарын қоса алғанда, Сүйінбай даңғылы, №287 үй аумағының солтүстік шекарасына дейін; Сүйінбай даңғылы, №287 үй аумағының солтүстік шекарасы бойымен батысқа қарай (солтүстік жағы); Сүйінбай даңғылы бойымен солтүстікке қарай (шығыс жағы) Гете көшесіне дейін; Гете көшесі бойымен шығысқа қарай (оңтүстік жағы) Бекмаханов көшесіне дейін.

№424 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, Поддубный көшесі, 155
«№89 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі.

Шекарасы: Бекмаханов көшесінен Майлин көшесі бойымен солтүстік-шығысқа қарай (оңтүстік-шығыс жағы) Бухтарминская көшесіне дейін; Бухтарминская көшесі бойымен оңтүстік-шығысқа қарай (оңтүстік-батыс жағы) Кіші Алматы өзенінің арнасына дейін; Кіші Алматы өзенінің арнасы бойымен оңтүстікке қарай (батыс жағы) Майлин көшесіндегі №234 үйдің оңтүстік шекарасына дейін; Майлин көшесіндегі №234 үйдің оңтүстік шекарасы бойымен батысқа қарай (солтүстік жағы) Қарасу 7 өзенінің арнасына дейін; Қарасу 7 өзенінің арнасы бойымен солтүстікке қарай (шығыс жағы) Тұкай көшесіндегі №82 үй аумағының солтүстік шекарасына дейін; Тұкай көшесі бойымен солтүстікке қарай (шығыс жағы) №71 үй аумағының солтүстік шекарасына дейін; Тұкай көшесіндегі №71 үй аумағының солтүстік шекарасы бойымен батысқа қарай (солтүстік жағы) Монтажная көшесіне дейін; Монтажная көшесі бойымен солтүстікке қарай (шығыс жағы) Бекмаханов көшесіне дейін.

№450 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, Заветная көшесі, 41
«Алматы телекоммуникациялар және машина жасау колледжі» коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны.

Шекарасы: Сүйінбай даңғылынан Шолохов көшесі бойымен батысқа қарай (оңтүстік жағы) Ақан сері көшесіне дейін; Ақан сері көшесі бойымен оңтүстікке қарай (шығыс жағы) Молдағалиев көшесіне дейін; Молдағалиев көшесі бойымен шығысқа қарай (солтүстік жағы) Станкевич көшесіне дейін; Станкевич көшесі бойымен оңтүстікке қарай (шығыс жағы) Аймауытов көшесіне дейін; Аймауытов көшесі бойымен шығысқа қарай (солтүстік жағы) Ғанибет көшесіне дейін, шаруашылық жүргізу құқығындағы «№4 перзентхана» мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының аумағын қоспағанда; Ғанибет көшесі бойымен оңтүстікке қарай (шығыс жағы) Майборода көшесіне дейін; Майборода көшесі бойымен шығысқа қарай (солтүстік жағы) Байқалская көшесіне дейін; Байқалская көшесі бойымен оңтүстікке қарай (шығыс жағы) Чкалов көшесіне дейін; Чкалов көшесі бойымен батысқа қарай (оңтүстік жағы) Шымкентская көшесіне дейін; Шымкентская көшесі бойымен оңтүстікке қарай (шығыс жағы) Разин көшесіне дейін; Разин көшесі бойымен шығысқа қарай (солтүстік жағы) Байқалская көшесіне дейін; Байқалская көшесі бойымен оңтүстікке қарай (барлық үйлерді қоса алғанда) Стахановская көшесіне дейін; Стахановская көшесі бойымен шығысқа қарай (солтүстік жағы) Сүйінбай даңғылына дейін; Сүйінбай даңғылы бойымен солтүстікке қарай (батыс жағы) Элеваторская көшесіне дейін; Элеваторская көшесі бойымен шығысқа қарай (солтүстік жағы) Щелковская көшесіне дейін; Щелковская көшесі бойымен солтүстікке қарай (батыс жағы) Сүйінбай даңғылы, №287 үй аумағының солтүстік шекарасына дейін, Щелковская көшесіндегі №1, 3, 3/1, 5 үйлердің аумақтарын қоспағанда; Сүйінбай даңғылы, №287 үй аумағының солтүстік шекарасы бойымен батысқа қарай (оңтүстік жағы) Сүйінбай даңғылына дейін; Сүйінбай даңғылы бойымен оңтүстікке қарай (шығыс жағы) Шолохов көшесіне дейін.

№522 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, «Жас Қанат» шағынауданы, 54/2

«№28 қалалық емхана» шаруашылық жүргізу құқығындағы коммуналдық мемлекеттік кәсіпорны.

Шекарасы: Рысқұлов даңғылынан «Қайрат» шағынауданы аумағының батыс шекарасы бойымен Кіші Алматы өзенінің арнасы арқылы солтүстікке қарай (шығыс жағы) «Қайрат» шағынауданы, Сарыарқа көшесіндегі №73 үй аумағының солтүстік шекарасына дейін; «Қайрат» шағынауданы, Сарыарқа көшесі, №73 үй аумағының солтүстік шекарасы бойымен шығысқа қарай (оңтүстік жағы) «Қайрат» шағынауданындағы Дәулеткерей көшесіне дейін; «Қайрат» шағынауданындағы Дәулеткерей көшесі бойымен, Қонаев атындағы ТК-ның №183/3, 5 корпус, №183/3, 4 корпус, №183/3, 3 корпус үйлерінің аумақтарын қоспағанда, оңтүстікке қарай (батыс жағы) «Қайрат» шағынауданындағы Дәулеткерей көшесіндегі №70 үй аумағының солтүстік шекарасына дейін; «Қайрат» шағынауданы, Дәулеткерей көшесі, №70 үй аумағының солтүстік шекарасы бойымен шығысқа қарай (оңтүстік жағы) Жарқабақ өзенінің арнасына дейін; Жарқабақ өзенінің арнасы бойымен оңтүстікке қарай (батыс жағы); «Қайрат» шағынауданы, Жаяу Мұса көшесіндегі №33 үй аумағының солтүстік шекарасына дейін; «Қайрат» шағынауданындағы Тоқымқағар көшесі бойымен оңтүстік-шығысқа қарай (оңтүстік-батыс жағы) «Қайрат» шағынауданындағы Қанағат көшесіне дейін, әрі қарай «Қайрат» шағынауданындағы Түркістан көшесі бойымен оңтүстікке қарай (батыс жағы) Үлкен Алматы каналына дейін; Үлкен Алматы каналы бойымен Рысқұлов даңғылының бойымен батысқа қарай (солтүстік жағы) «Қайрат» шағынауданы аумағының батыс шекарасына дейін.

69; «Астана» шағынауданы: 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/13, 1/18, 1/18 корпус 1, 1/19, 1/19 корпус 1, 1/19 корпус 2, 3, 3А, 3Б, 3Г, 4, 6, 7, 7А, 7/1, 7/2, 7/3, 8/1, 9, 10, 10А, 11, 11А, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 17А, 19, 21, 22, 25, 28, 29, 33, 35, 37, 38, 39, 40/1; «Таугүл» шағынауданының Цветочная көшесі: 1/16.

№586 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, Өтеген батыр көшесі, 11А, «ХАК» медициналық орталығы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: жабық.

№624 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, «Ақсай-1» шағынаудан, 26, Алматы қаласы білім басқармасының «№133 мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Ақсай-1» шағынауданы: 11, 11/10, 12, 13, 14, 15, 15А, 16, 17, 17А, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29; Райымбек батыр даңғылы: 522/1.

№702 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, «Тастақ-1» шағынаудан 26А, Алматы қаласы білім басқармасының «Лияс Жаңсүгіров атындағы №130 гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Тастақ-1» шағынауданы: 1, 1/1, 2, 3, 6А, 6Б, 6, 7, 8, 9, 10; Суриков көшесі: 52, 55, 59, 61; Вильюйский көшесі: 54, 56, 54А, 86, 88А, 88; Райымбек батыр даңғылы: 348/1 корпус 13, 348/1 корпус 14, 348/1 корпус 15, 348/2 корпус 1, 348/2 корпус 2, 348/2; Фуркат көшесі: 59А, 60, 60А, 61, 62, 63, 63А, 64, 65, 66.

№703 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, Сүлейменов көшесі, 16, Алматы қаласы Білім басқармасының «№72 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің ғимараты.

Сайлау учаскесінің шекаралары: «Таугүл-1» шағынауданы: 32, 33, 34, 41, 42, 43, 44, 45, 46; Сүлейменов көшесі: 18, 24; Тұнтібаев көшесі: 10, 12, 16, 18, 20, 22, 24; Талдықорған көшесі: 15, 19, 21, 23, 25; 2-ші Вишневский көшесі : 44; Навои көшесі: 37, 39, 59В, 61А.

Орталығы: Алматы қаласы, «Қайрат» шағынауданы, Байтұма Тұраров көшесі, 20/2
«№211 мектеп-гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі.

Шекарасы: «Қайрат» шағынауданы, Тараз көшесіндегі №58 үй аумағының шекарасынан солтүстікке қарай (шығыс жағы) Тұлпар көшесіндегі №27 үй аумағының солтүстік шекарасына дейін; Тұлпар көшесіндегі №27 үй аумағының солтүстік шекарасы бойымен оңтүстік-шығысқа қарай (оңтүстік-батыс жағы) Құлжа трактісіне дейін; Құлжа трактісі бойымен оңтүстік-батысқа қарай (солтүстік-батыс жағы), батыс жағымен, әрі қарай «Қайрат» шағынауданындағы №182 үй аумағының солтүстік жағымен («Қайрат» шағынауданындағы «Жетісу» әмбебап базары) Сүткент көшесіне дейін; «Қайрат» шағынауданындағы Сүткент көшесі бойымен солтүстік-батысқа қарай (солтүстік-шығыс жағы) Қарасу 10 өзенінің арнасына дейін; Қарасу 10 өзенінің арнасы бойымен солтүстік-шығысқа қарай (оңтүстік-шығыс жағы) Тараз көшесіне дейін; Тараз көшесі бойымен солтүстік-батысқа қарай (солтүстік-шығыс жағы) «Қайрат» шағынауданы, Тараз көшесі, №58 үй аумағының шекарасына дейін.

Орталығы: Алматы қаласы, «Қайрат» шағынауданы, Байтұма Тұраров көшесі, 20/2
«№211 мектеп-гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі.

Шекарасы: Кіші Алматы өзенінің арнасынан «Қайрат» шағынауданындағы Қонаев атындағы ТК-ның 336/4 корпус, №336, 7 корпус, №336, 12 корпус үйлері аумақтарының солтүстік-шығыс жағы бойымен оңтүстік-шығысқа қарай (оңтүстік-батыс жағы) Қонаев атындағы ТК-ның №336, 13 корпус үйі аумағының оңтүстік-шығыс жағына дейін; Қонаев атындағы ТК-ның №336, 13 корпус, №336, 14 корпус үйлері аумақтарының оңтүстік-шығыс жағы бойымен оңтүстік-батысқа қарай (солтүстік-батыс жағы) «Қайрат» шағынауданындағы Байтұма Тұраров көшесі бойымен оңтүстік-шығысқа қарай (оңтүстік-батыс жағы) Жарқабақ өзенінің арнасына дейін; Жарқабақ өзенінің арнасы бойымен оңтүстік-батысқа қарай (солтүстік-батыс жағы) «Қайрат» шағынауданындағы Ақжамал көшесіне дейін; «Қайрат» шағынауданындағы Ақжамал көшесі бойымен оңтүстік-шығысқа қарай (оңтүстік-батыс жағы) «Қайрат» шағынауданындағы Жаяу Мұса көшесіне дейін; «Қайрат» шағынауданындағы Жаяу Мұса көшесі бойымен солтүстік-шығысқа қарай (оңтүстік-шығыс жағы) «Қайрат» шағынауданы, Жаяу Мұса көшесіндегі №108 үй аумағының солтүстік шекарасына дейін; «Қайрат» шағынауданы, Жаяу Мұса көшесіндегі №108 үй аумағының солтүстік шекарасы бойымен оңтүстік-шығысқа қарай (оңтүстік-батыс жағы) «Қайрат» шағынауданындағы Белбулақ көшесіне дейін; «Қайрат» шағынауданындағы Белбулақ көшесі бойымен, әрі қарай «Қайрат» шағынауданындағы Ханшайым көшесі бойымен оңтүстік-батысқа қарай (солтүстік-батыс жағы) Жарқабақ өзенінің арнасына дейін, «Қайрат» шағынауданы, Белбулақ көшесіндегі №106, 108, 110 112 үйлер аумақтарының шекараларын қоса алғанда; Жарқабақ өзенінің арнасы бойымен солтүстікке қарай (шығыс жағы) «Қайрат» шағынауданы, Дәулеткерей көшесі, №78 үй аумағының оңтүстік шекарасына дейін; «Қайрат» шағынауданындағы Дәулеткерей көшесі бойымен солтүстікке қарай (шығыс жағы), Қонаев атындағы ТК-ның №183/3, 3 корпус, №183/3, 4 корпус, №183/3, 5 корпус үйлерінің аумақтарын қоса алғанда, Кіші Алматы өзенінің арнасына дейін; Кіші Алматы өзенінің арнасы бойымен солтүстікке қарай (шығыс жағы) «Қайрат» шағынауданындағы Қонаев атындағы ТК-ның №336, 4 корпус үйі аумағының солтүстік-шығыс жағына дейін.

№645 сайлау учаскесі
Орталығы: Алматы қаласы, «Қайрат» шағынауданы, Байтұма Тұраров көшесі, 20/2
«№211 мектеп-гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі.

Шекарасы: Рысқұлов даңғылынан «Қайрат» шағынауданындағы Түркістан көшесі бойымен солтүстікке қарай (шығыс жағы) «Қайрат» шағынауданындағы Сыбызғы көшесіне дейін; «Қайрат» шағынауданындағы Сыбызғы көшесінен «Қайрат» шағынауданындағы Тоқымқағар көшесі бойымен солтүстік-батысқа қарай (солтүстік-шығыс жағы) Ханшайым көшесіне дейін; «Қайрат» шағынауданындағы Ханшайым көшесі бойымен солтүстікке қарай (шығыс жағы) «Қайрат» шағынауданы, Белбулақ көшесіндегі №46 үй аумағының солтүстік шекарасына дейін; «Қайрат» шағынауданы, Белбулақ көшесіндегі №46 үй аумағының

ЖАЗЫЛ ДА, ҰТЫП АЛ!

Құрметті оқырмандар!
2027 жылға баспасөзге жазылу науқаны жүріп жатыр. «Almaty aqshamy» газетінің редакциясы газеттің тұрақты жазылушыларын, сондай-ақ жаңа жазылушыларды жыл сайынғы «Жазыл да, ұтып ал!» редакциялық конкурсына қатысуға шақырады. Көптеген бағалы сыйлықтар ұтысқа түседі!
Байқауға қалай қатысуға болады?
2027 жылға «Almaty aqshamy» газетіне бір жыл бойына жазылу қажет!
2026 жылдың 25 желтоқсанына дейін жазылу түбіртегінің көшірмесін конвертке «Жазыл да, ұтып ал!» белгісін қойып, редакцияға жолдау керек немесе жазылу түбіртегінің суретін мына WhatsApp-нөміріне 8 707 948 73 78 немесе almatyaqparat@gmail.com электронды мекенжайына жолдау қажет.
Редакция мекенжайы: 050022, Алматы қаласы, Шевченко көшесі, 100 (Сейфуллин көшесінің бұрышы).

Ескерту! Міндетті түрде өзінің аты-жөні, мекенжайы, ұялы байланыс немесе қалалық телефоны жазылу керек.

Қай жерде жазылуға болады?
Барлық почта бөлімшелерінде «Қазпочта» АҚ, «Агентство «Евразия пресс» ЖШС жазылуға болады.
Сондай-ақ, онлайн Qazpost.kz қосымшасы арқылы да жазылуға болады.
Қызмет тәулік бойы, 24/7 жұмыс істейді.

2027 ЖЫЛҒА БІР ЖЫЛҒА ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:

Жеке жазылушылар үшін (жазылу индексі 65503) – 10499,64 теңге.
Жеңілдікпен ҰОС қатысушылар, зейнеткерлер, мүгедектер мен көпбалалы аналар үшін (жазылу индексі 95503) – 7859,64 теңге.

Тек бір жылға жазылған жазылушылар қатысады!
Ұтыс ойынын өткізу бойынша қосымша хабарлаймыз. Ұтыс ойыны «Almaty aqshamy» газетінің редакциясында байқау комиссиясы мүшелерінің және тәуелсіз байқаушылардың қатысуымен өтеді. Ұтыс ойыны жеңімпаздарының аты-жөндері таяу арадағы газет нөмірінде жарияланатын болады.
Құрметті жазылушылар, сәттілік тілейміз!
Анықтама бойынша: 8 (727) 248-49-55, 8 707 948 73 78.

«Account Group Company» ЖШС, БИН 210740000098, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Алматы қаласы бойынша департаментінің 30.07.2026 жылғы №79-ОД бұйрығына өзгеріс енгізу туралы 07.10.2026 жылғы №113-ОД бұйрығы негізінде, баламалы (бәсекелес) кірме жол болмаған жағдайда жылжымалы құрамның өтуіне арналған кірме жолдарды ұсыну жөніндегі реттелетін қызметке тарифтің бекітілгені туралы хабарлайды. Тариф мөлшері ҚҚС-сыз әр вагон-километр үшін 29 225,89 теңгені құрайды және ол 2026 жылғы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізілді.

Я.М.БЕЛЯЕВА,
«Account Group Company» ЖШС-нің директоры.

ТҮЗЕТУ

Газеттің 13 қазан күнгі №94 (6772) санындағы «Сапа мен сенімнің кепілі» атты мақалада (5-бет) компания басшысының аты-жөнінен техникалық қате кеткен. Дұрысы – Елена Смирнова. Редакция оқырмандардан және Елена Смирнова ханымнан кешірім сұрайды.

СПАРТАКИАДА

Алматы қаласындағы Жергілікті «Ұстаз» кәсіподағы бірқатар қоғамдық іс-шараларға мұрындық болып келеді. Соның қатарында дәстүрлі қалалық спартакиадалар да бар. Дәстүрлі додада Алматы қаласы білім беру ұйымдарында еңбек етіп жүрген кәсіподақ мүшелері спорттық бәсекеде бақ сынасты.

ГАЗ ЖӘНЕ ОНЫ ПАЙДАЛАНУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Газ тұтыну жабдықтарын пайдалану кезінде газдан ажырату автоматикасымен табиғи және тұншықтыру газдың шығуын сезетін сигнал берушілерді орнатыңыздар.

Тыйым салынады:
- пешті пайдалануға балаларды және өз ісіне жауап бере алмайтын, пешті пайдалану ережелерін білмейтін өзге адамдарды жақындатуға
- пеш қондырғыларына өз еркімен өзгеріс енгізуге және жөндеуге
- бекіткіштің иінтірегін клапан батырмасына күштеп тартуға, себебі бұл қауіпсіздік автоматикасын істен шығарып, қайғылы оқиғаларға себеп болады
- газ плиталарын үйді жылыту үшін қолдануға
- желкөз және желдеткіш каналдар жабық тұрған кезде, қаланған кірпіштердің тұтастығы бұзылғанда, сылақ жарылғанда және мұржадан түтін тартпағанда пештерді пайдалануға
- газ жабдықтары орнатылған бөлмелерде ұйықтауға және демалуға
- жанарғыны өз еркімен бұзып, қайта орнатуға
- қолдан жасалған пештерді өз күшімен орнатуға, пайдалануға

ЕСТЕН ШЫҒАРМАҢЫЗДАР!
Жарылыс немесе өртке себеп болған газ жабдықтарын пайдаланудың қауіпсіздік ережелерін сақтамау іс барысындағы заң бойынша жауапкершілікке тартуға негіз болады!

ПӘТЕРДЕ ГАЗ ИІСІ СЕЗІЛСЕ:
1. Жедел түрде барлық газ крандарын жабу керек.
2. Бөлмені желдету керек.
3. Ашық отты, электр құралдарын пайдалануға тыйым салынады.
4. 104 телефоны бойынша апат қызметін шақыру керек.

ТҰНШЫҚТЫРҒЫШ ГАЗБЕН УЛАНУ БЕЛГІЛЕРІ (СО көлемі)

0,08% Жеңіл
Бас ауру, тұншығу, бас айналу, кеуденің ауруы, құрғақ жөтел, жүректің айнуы, құсу, түрлі елестер, қан қысымының көтерілуі

0,32% дейін Орташа
Қозғалудың қиындауы, естен тану

3,2% жоғары Ауыр
Ауа жұтқаннан кейін естен тану, сіңірдің тартылуы, тыныс алудың бұзылуы (адам 3 минутқа жетпей кез жұмады)

Дәрігер шақыру.
Дәрігер келгенге дейін: жеңіл уланған жағдайда мүсәтір спиртін иіскетіп, кофе немесе қызыл шай ішкізу керек.
Уланған жағдайда далаға шығару керек. Еркін тыныстауға кедергі келтіретін киімді шешіп, жайлы жерге жатқызу керек. Қажет болса қолдан дем алдыру қажет.

ГАЗ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТЕЛЕФОНЫ
104

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛМАТЫ АҚПАРАТ

Ұстаздар бақ сынады

Биыл қалалық VI спартакиадаға 8 ауданнан 500-ден аса мұғалім қатысып, ойынға белгілі төрешілер қазылық етті. Қатысушылар волейбол, баскетбол, шағын футбол, үстел теннисі, тоғызқұмалақ, асық ату, бес асық сынды спорт түрлерінен сынға түсті. Мұндай спорттық белдесулер мұғалімдердің өз кәсібінен тыс қызығушылығына орай жаратып, ұжымдық жұмысын көрсетуге кең мүмкіндік сыйлады. Сондықтан 22 жыл бойы өткізіліп келе жатқан спорттық жарыс үрдіске айналып, қазіргі таңда қарқынмен дамып келеді. Алғашқы жылдары қарапайым ойын көрсеткен спортшылардың өзі қазір кәсіби ойыншы деңгейіне жеткен.
– Екі күнге созылған тартысты додада 500-ден астам спортшы өзара бақ сынап, шеберліктерін көрсетті. Осы уақыт ішінде біз талай тартысты бәсекенің, тіпті күтпеген нәтижелердің куәсі болдық. Өйткені, бүгінгі жарыс бізге спорттың тек жеңіс пен жұлде

емес, адамдарды жақындастыратын, достықты нығайтатын, үлкен күш екенін дәлелдеді, – дейді кәсіподақ ұйымының бас маманы Ғаділсағит Закиров.
«Ұстаз» кәсіподағы ұйытқы болған жарыс жеңімпаздары дипломдармен, кубоктармен және қаржылай сыйлықтармен табысталды. Командалық есепте Бостандық ауданы 1-орынды, Медеу ауданы 2-орынды иеленді. Үздік үштікті Алатау ауданы түйіндеді.
Айта кетейік, кәсіподақ жұмысы көп жағдайда 1993 жылы қабылданған «Кәсіподақтар туралы» Заңға сүйенеді. Онда еңбек жағдайларын қорғау мен жақсартудан басқа кәсіподақ мүшелерінің салауаттылығына да басымдық берілген.

Рая ЕСКЕНДІР.

ALMATY AQSHAMY

15

Бас директордың міндетін уақытша атқарушы
Абдухалил ЖАЛИЛОВ
тел.: 248-64-04.

Қабылдау бөлмесі:
тел.: 248-60-08.

E-mail:
almatyaqparat@gmail.com

Бас редактор –
Есхат БОЖАН

Жауапты хатшы –
Құралай ИМАНБЕКҚЫЗЫ

Ақпараттық-талдау бөлімінің редакторы –
Рая ЕСКЕНДІР

Саясат және экономика бөлімінің редакторы –
Нұржамал ӘЛІШ

Цифрлық инфрақұрылым және кері байланыс бөлімінің редакторы –
Гүлжанат СЕМБАЕВА

Коммерциялық директор –
Куаныш ДЮСКАЛИЕВ
тел.: 248-49-55. E-mail:
rekalmatyaqparat@gmail.com

Жарнама және тарату бөлімі. E-mail:
rekalmatyaqparat@gmail.com
тел.: 248-49-55.
8 707 948 73 78

Шығармашылық даму жөніндегі кеңес

Кеңес төрағасы –
Олжас СҮЛЕЙМЕНОВ

Кеңес мүшелері:
Сағымбай ҚОЗЫБАЕВ,
Сейітқазы МАТАЕВ,
Валерий ЖАНДӘУЛЕТОВ

ГАЗЕТТІ ЖЕТКІЗУ БОЙЫНША ШАҒЫМДАР БОЛСА...
«Қазпошта» АҚ Алматы почтамтына:

8 777 078 53 48,
8 747 204 19 70 (WhatsApp)
телефоны арқылы сағат 9.00-ден 18.00-ге дейін хабарласыңыз

ALMATY AQSHAMY

Республикаға тарайтын қоғамдық-саяси қалалық басылым.

Меншік иесі:
«Almaty Aqparat» ЖШС.
E-mail:
almatyaqparat@gmail.com
Мекенжайымыз:
Индекс: 050022.
Шевченко көшесі, 106 А.

Газет аптасына 2 рет, сейсенбі және жұма күндері шығарылады.
Нөмірдің таралымы – 10 360 дана (жұма)

Кезекші редактор –
Гүлжанат СЕМБАЕВА

Газет «Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат комитеті» республикалық мемлекеттік мекемесінде тіркелген.
Тіркеу туралы № KZ51VPY00150334 куәлігі 26.05.2026 жылы берілген.

Газет «Almaty aqshamy»-ның компьютер орталығында теріліп, беттелді. Суреттердің сапасына редакция жауапты. Жарнама мәтініне жарнама беруші жауап береді. Автордың мақалалары редакция көзқарасын білдірмейді. Газет «Алматы-болашақ» АҚ-да басылды. 050026, Алматы қаласы, Мұқанов көшесі, 223 В. Тел.: 8 (727) 378-40-08, 378-42-00 Оффсеттік басылым, көлемі 2 баспа табақ.

«Almaty aqshamy» газеті «AIR ASTANA» әуе компаниясының бизнес-класс бортында және «Жолаушылар тасымалы» АҚ пойыздарындағы жолаушыларға қолжетімді.

«КІТАП ОҚИТЫН ҰЛТ»

МАХАМБЕТ МҰРАСЫ ҚАЙТА ЖАҢҒЫРДЫ

Жас ұрпақты цифрлы жаңа дәуірдің сынына төтеп бере алатын, білімдер әрі бәсекеге қабілетті етіп тәрбиелеу қазіргі қоғамның өз болашағына деген жауапкершілігін айқындайды. Осы бағытта мемлекет тарапынан «Кітап оқитын ұлт» жобасы жүйелі түрде қолға алынып отыр.

Қоғам көңілінен шыққан бұл бастамаға мемлекеттік ғана емес, жеке білім ордалары да жарыса атсалысып келеді. Айталық, Алматыдағы Шоқан Уәлиханов атындағы жекеменшік мектепте қазақтың көрнекті ақыны Махамбет Өтемісұлының шығармашылығына арналған «Махамбет әлемі – Мир Махамбета» атты кітаптың таныстырылымы өтті.

Кітап авторы Бекет Қарашин аталмыш еңбекті жазуға 7 жылға жуық уақытын жұмсаған. Алматыда өткен еңбектің тұсау-кесері әдеби танымдық кешке ұласты. Іс-шараға Шоқан мектебінің бас директоры Әсел Тасмағамбетова мен ұстаздар құрамы, өзге де білім ордаларының басшылары, зиялы қауым өкілдері, әдебиет пен мәдениет қайраткерлері қатысты.

Кітап Махамбет шығармашылығын кеңінен танытуға, ақынның рухани мұрасын жас ұрпаққа жақындатуға бағытталған. Кештің мақсаты – Махамбет Өтемісұлының шығармашылық мұрасын дәріптеу, ұлттық рух пен тарихи сананы жаңғырту, оқушылардың әдебиет пен мәдени құндылықтарға қызығушылығын арттыру болды.

Өр рухты Махамбет Өтемісұлының шығармашылығы тұнып тұрған жауһар-

қазына. Оның жырлары Отанға, туған жерге деген шексіз махаббат, туған халқына деген күйініш пен сүйініш, ұлттық асқақ рухқа толы. Ол өз дәуірінде ұлт азаттығының жаршысы, халық тілеуінің хабаршысы болды. Ал оның рухани мұрасы ғасырдан-ғасырға жалғасып, туған жұртының жүрегінен терең орын алды. Ал жыраудың құнды жырларын орыс тіліне аударған аталмыш еңбек Махамбет мұрасын дәріптеуде аса құнды мәнге ие.

Кештің бағдарламасы аясында «Махамбет әлемі» бейнематериалы көрсетіліп, «Ақын тұлғасы – оқырман үнімен» атты әдеби-музыкалық театрландырылған композиция ұсынылды. Сондай-ақ, Махамбет шығармалары бойынша терме орындалды.

Әдеби-танымдық кеш аясында журналистер қауымы кітап авторы Бекет Қара-

шинмен сұхбат құруға мүмкіндік алды. Оның айтуынша, Махамбет жырларын орыс тіліне аударуда ақынның рухани болмысын, сол дәуірдің тарихи тынысын жеткізуге басымдық берген:

– Негізгі мамандығым – философ. Бірақ көп жылдары поэзиямен шұғылдандым, оның ішінде аударма жұмыстары болды. Әсіресе, өлеңдерді аудару Махамбеттен басталды. Бұған дейін Махамбет Өтемісұлының орыс тіліне аударған көптеген аудармаларын оқыдым. Бірақ бәрі бірдей көңілімнен шыққан жоқ. Себебі, оны аударған авторлардың көбі қазақ тілін білмейді, жырларын рухани тұрғыдан сезінбейді. Ал мен көп іздендім. Махамбет өлеңдерін аударудағы қиындықтардың бірі – оның поэзиясында көне сөздер көп. Осы кітапты жазуға, бабамыздың жырын өзге тілге бүлдірмей жеткізу

үшін 7 жылдай еңбектендім, – деді Бекет Қарашин.

Кештің маңызды бөлігі – «Махамбет әлемі – Мир Махамбета» кітабының ресми тұсаукесері болды. Салтанатты рәсімнен кейін жиналған қауымға, оның ішінде қала мектептерінің өкілдеріне кітап табысталды.

Аталмыш еңбектің жарыққа шығуына «Сәби» қоғамдық қоры қолдау көрсеткен. Ш.Уәлиханов атындағы білім ордасы алдағы уақытта кітапты қаламыздағы өзге мектептердің кітапханаларына беретіндерін жеткізді. Әрі мектеп ұжымы қоғамдық рухани құндылықты дамытып, оқырман ұрпақ тәрбиелеу жолында осындай әдеби-танымдық жобаларды кеңейте бермек.

Досбол АТАЖАН.
Сурет: Самат СЕРІКБАЙҰЛЫ.

МЕРЕКЕ ҚАРСАҢЫНДА

ЖАСТАР ЖАРЫСТА БАС ҚОСТЫ

Алматыда Республика күні Ақарсаңында жастар спорт алаңында бас қосты. Түркісіб ауданының Қоғамдастық орталығы ұйымдастырған жарысқа колледж студенттері қатысып, футбол мен волейболдан өзара мықтыны анықтады. Спорттық іс-шара Орталық Азия техникалық-экономикалық колледжінде өтті.

Бұл жолы футболдан 10 команда, волейболдан 8 команда бақ сынады. Олардың қатарында ЦАТЭК колледжінің құрама командалары мен басқа оқу орындарының студенттері де болды. Алаңда әр ұпай үшін күресіп, жеңіске деген жігерін көрсеткен жастар үшін жарыс өзара тәжірибе алмасуға да мүмкіндік берді.

Жарыс басталмай жатып-ақ қатысушылардың көңіл күйі ерекше болды. Бірі командасымен ақылдасып, ойынға дайындалса, енді бірі қарсыластарын бағамдап, жеңіске жетудің жолын ойластырды. Мұндай кездесулер жастарға спорттық қабілетін шыңдаумен қатар, бір команда болып әрекет етуді де үйретеді.

ЦАТЭК колледжінің дене шынықтыру пәнінің мұғалімі Суяутбек Асқаттың айтуынша, мұндай жарыстар студенттердің спортқа деген қызығушылығын арттыруға ықпал етеді.

«Республика күніне орай Түркісіб ауданының комьюнити-орталығы

осындай жарыс ұйымдастырғанына алғысымызды білдіреміз. Бүгін футбол мен волейболдан сайыс өтті. Жарысты ұйымдастыруға қажетті жағдайлар жасалып, жеңімпаздарға арналған сыйлықтар да қарастырылған. Бірінші, екінші және үшінші орын алған командаларға дипломдар, кубоктар мен басқа да сыйлықтар табысталды.

Біздің колледжде де мұндай жарыстар жиі өткізіліп тұрады», – деді ол.

Мұндай іс-шаралар студенттердің бос уақытын тиімді өткізуіне, жаңа таныстық орнатуына және командалық рухты қалыптастыруына ықпал етеді.

Аяжан СЕРІКҚЫЗЫ.
Сурет: Қайрат ҚОНЫСБАЕВ.

ҰЛТТЫҚ СПОРТ

Жетісу ауданындағы №66 мектепте Республика күніне орай оқушылар арасында ұлттық спорт түрлерінен аудандық жарыс өтті. Іс-шараға орыс тілінде білім беретін бес мектептің оқушылары қатысып, ұлттық ойындар бойынша бақ сынады.

«JETISU CUP»

Оқушылар арасында сайыс өтті

Ұйымдастырушылар ұлттық спорт түрлерін кеңінен насихаттау, оқушыларды қазақ халқының мәдени мұрасымен таныстыру және жас ұрпақтың бойында отансүйгіштік қасиеттерді қалыптастыруды мақсат еткен.

Спорттық додаға қатысушылар «Асық ату», «Тымақ ұру», «Бұқа тартыс», «Серке көтеру» және «Арқан тарту» сынды қазақтың дәстүрлі ойындарынан сынға түсті. Оқушылар әр сайыста ептілік, шапшаңдық, күш-жігер мен мергендік танытып, командалық бірлікті көрсетті.

«Jetisu Cup» жарысының басты ерекшелігі – орыс тілінде білім алатын мектеп оқушылары арасында ұйымдастырылуы. Осы арқылы жасөспірімдердің қазақ халқының салт-дәстүрі мен ұлттық ойындары туралы түсінігін кеңейтіп, ұлттық құндылықтарға деген қызығушылығын арттыру көзделген. Жарыс қорытындысы бойынша үздік командалар анықталып, жеңімпаздар мен жүлдегерлер бағалы сыйлықтармен марапатталды.

«Мұндай жарыстардың ұлттық тәрбиедегі, жалпы мемлекеттік идеологиядағы маңызы зор. Сол себептен де орыс мектептері арасында ұйымдастырдық. Бұл оқушылардың Қазақстан азаматы екенін түйсініп, бойында патриоттық сезімді қалыптастыруға ықпал етеді деп ойлаймын», – деді №66 мектептің директоры Әлия Қасқарауова.

Нұрлан СҮЙІН.